

ročník 26
1/2018

březen 2018

www.cm KPU.cz

pozemkové úpravy

ČASOPIS PRO TVORBU A OCHRANU KRAJINY: TEORIE A PRAXE

Společné zařízení ze soutěže staveb r. 2017 KPÚ Třanovice

Pozemkové úpravy

Březen

ČESKOMORAVSKÁ KOMORA
PRO POZEMKOVÉ ÚPRAVY

Novotného lávka 5 Tel.: 221 082 270
116 68 Praha 1 Fax: 222 222 155
E-mail: cmkpu@cmkpu.cz
www.cmkpu.cz

ISSN 1214-5815
MK ČR: E 19402

2018

OBSAH

Str.

1. Úvodní slovo Redakce časopisu
2. Využití travnatých cest v procesu pozemkových úprav
Ing. Zdeněk Jahn, CSc.
6. Udělení úředních oprávnění k projektování pozemkových úprav v roce 2017
Ing. Jitka Homoláčová
7. Komplexní řešení intenzivní zemědělské krajiny po pozemkové úpravě
Ing. Zdeněk Jahn, CSc.
13. Výkup pozemků pro revitalizace vodních toků
Ing. Eva Citráková, Ing. Martin Neruda
15. Souvislosti mezi Územním plánováním a Pozemkovými úpravami
Ing. Václav Mazín
19. Realizace společných zařízení navržených v KoPÚ Třanovice – Vodní nádrž „U křižovatky“
Soutěž 2017
22. Akce v r. 2017
19. konference Krajinové inženýrství 2017
23. Co přinese novela stavebního zákona?
Publikováno v časopise „Stavebnictví“ č. 11/17

Obálka str. 1/3/4 (fotografie – Soutěž 2017)
Společné zařízení roku 2017

Vítězné společné zařízení soutěže Společné zařízení roku 2017 – KPÚ Třanovice – I. etapa – SO 03 – Vodní nádrž „U křižovatky“ (Článek str. 19)

Fotografie na první straně obálky

KPÚ Třanovice

Vodní nádrž „U křižovatky“ – po realizaci

Specializovaný vědeckotechnický časopis pro projektování, realizaci a plánování v oboru pozemkových úprav a tvorby a ochrany krajiny.

Landscape design

A specialized scientific and technical journal dealing with land consolidation, creation and protection of landscape and related subjects.

Šéfredaktor: **Ing. Václav A. MAZÍN, Ph.D.**

E-mail: v.mazin@spucr.cz,
alexandr.vaclav.mazin@seznam.cz

GSM: +420 602 192 576

Zástupce šéfredaktora: **Ing. Pavel GALLO**

E-mail: pavel.gallo@gallopro.cz
GSM: +420 603 330 657

Redakční rada:

prof. Ing. Miroslav DUMBROVSKÝ, CSc.,
Ing. Kamil KAULICH,
Ing. Martin NERUDA, Ph.D.,
Ing. Pavel NOVÁK, Ph.D.,
Ing. Jana PODHRÁZSKÁ, Ph.D.,
Ing. Michal POCHOP,
Ing. Mojmír PROCHÁZKA,
prof. Ing. Petr SKLENIČKA, CSc.,
Ing. Jaroslav TMĚJ,
prof. Ing. František TOMAN, CSc.,
Ing. Jan VOPRAVIL, Ph.D.

Vydává Českomoravská komora pro pozemkové úpravy, Novotného lávka 5, 116 68 Praha 1, www.cmkpu.cz. ISSN: 1241-5815, Registrace MK ČR: E 19402.

Vychází čtyřikrát ročně. Celoroční předplatné je 600,- Kč.
Cena je konečná – vydavatel není plátcem DPH.

Objednávky předplatného a reklamace dodávky časopisu
cmkpu@cmkpu.cz.

Objednávku inzerce zasílejte elektronicky na
v.mazin@spucr.cz.

Sazba a tisk:

TEMPO PRESS, Kladenská 140, 258 12 Úhonice.
Tel.: 776 498 055, E-mail: tpress@centrum.cz.

Vybrané příspěvky jsou recenzovány. Za obsah rubrikových příspěvků odpovídají autoři. Názory autorů příspěvků nemusí vyjadřovat postoje a stanoviska redakce. Neprošlo jazykovou korekturou. Neoznačené fotografie – archiv redakce. Redakce uvítá pozitivní a konstruktivně laděné komentáře i kritické připomínky a názory. Rozsah diskusního příspěvku by neměl přesáhnout 2 normostrany. Pokyny autorům pro publikaci příspěvků na www.cmkpu.cz. Časopis vychází od roku 1992.

Úvodní zamyšlení

REDAKCE

Úvodní slovo redakce

Minulé číslo časopisu přineslo mimo jiné pohled na pozemkové úpravy a územní plánování. Redakce časopisu by ráda u tohoto důležitého tématu zůstala i v tomto čísle časopisu. Blízkost a úzká souvislost zákona o pozemkových úpravách a stavebního zákona je evidentní a mnohdy podceňovaná. Institucionálně se toto propojení dvou správních řízení a činností spojuje na půdě obcí s přenesenou působností státní správy. Ony jsou správním úřadem pro územní plán a stavební řízení a mají zastoupení při stanovení podmínek pro zpracování plánu společných zařízení a projektové dokumentace staveb společných zařízení. Pobočka pozemkového úřadu předstupuje před tyto obecní úřady jako pořizovatel pozemkové úpravy a investor stavebník. Zároveň jsou obce cílový uživatel staveb, na kterého se realizované stavby a opatření převádí. Zkušenosti při pořádání workshopů a seminářů s obcemi potvrzuje, že jedním z neřešených problémů je údržba převedených investic na obce.

To vše vyžaduje vysokou odbornou erudici nejen zpracovatele pozemkových úprav a projektanta staveb, ale i úředníků pobočky pozemkových úprav, kteří projekty plánů společných zařízení a staveb přebírají. V roce 2010 iniciovala ČMKPÚ zavedení regionálních dokumentačních komisí na pozemkových úřadech, které měly zvýšit kvalitu zpracování plánů společných zařízení a prováděcích dokumentací. Komora se touto výstupní kontrolou inspirovala na příkladu dokumentačních komisí Oblastní meliorační správy před rokem 1989. Podobně byly zavedeny do interních předpisů technické standardy.

Bohužel při projednávání plánů společných zařízení, ve kterých se rozhoduje o umístění stavby, se ve stanoviscích některých orgánů obcí s rozšířenou působností vyskytují rozporuplná stanoviska. Projevuje se tak resortismus a sledování úzkého zaměření na jeden z oborů a odborností zpracovatelů různých oborových dokumentů, ale i územních plánů. V některých případech se dotčené orgány vyjadřují k plánům společných zařízení jako ke koncepčnímu materiálu s tím, že se podrobně vyjadří až k prováděcí dokumentaci stavby. Zpracovatel plánu společných zařízení a pobočka pozemkových úprav je pak postavená před nelehkým úkolem, jak dodržet stanovené podmínky a zároveň zajistit proveditelnost budoucí stavby.

Obecně platí, že obor pozemkových úprav byl na území České republiky i před rokem 1989. Je možné připomenout Příručku pozemkových úprav IV – projektování a výstavba pozemkových úprav z roku 1967 Ministerstva zemědělství a výživy, kterou sestavil Jan Hodač. Vzpomněli jsme jeho výročí v minulém roce v čísle časopisu 2/2017. Tato metodika dokazuje, že pozemkové úpravy byly vždy multidisciplinární obor. Příručka má 428 stran, ale předvádí systematickou a vytrvalou práci při redakci. Hodač byl tím srdcařem, který zasvětil oboru svůj profesní život. Ani v období

totality se jako zaměstnanec Ministerstva zemědělství a výživy nebál poukazovat na nedostatky v projektování a výstavbě pozemkových úprav. Organizoval konference, publikoval učebnice o pozemkových úpravách pro střední a vysoké školy a pracoval jako soudní znalec v oboru pozemkových úprav a geodézie.

V úvodu příručky pozemkových úprav z roku 1967 píše: *Rozhodující otázkou pro účinnost pozemkových úprav je jejich kvalita. Příručka obsahuje metodiky, pokyny, zásady, ukazatele, normy, limity a údaje, které je třeba znát při projektování, projednávání a schvalování pozemkových úprav.* Z této potřeby odbornosti úředníků a projektantů je možné odvodit, že i tehdy existovaly překážky při koordinaci činností různého druhu, jako je ochrana půdy, územní plánování, investiční výstavba, meliorace a vodohospodářství. Příručka zmiňuje i údržbu polních cest a melioračních zařízení, která je v současnosti zanedbávána. V neposlední řadě obsahuje výkresovou část, smluvené značky a pojmoslovní sborník.

Jan Hodač formuloval obor pozemkových úprav sice v období všelidového vlastnictví půdy a socialistické velkovýroby, ale setrvačností sesbíraných zkušeností a výsledků aplikované vědy z období první republiky v různých oborech, které na sebe navazovaly. Jistě, že tento nestor pozemkových úprav měl zjednodušenou situaci a podmínky oproti dnešku. Nepracoval v období globalizace, klimatické změny, kyberprostoru a nové technologie se projevují jen ve stavební technice. Zemědělství bylo sice zdeformováno potlačenými vlastnickými vztahy a honbou za výnosy, ale neznalo plošné dotace na půdu. Ale jinak půda byla stejná včetně probíhající eroze, sazenice stromů se nelíšily a voda tekla jako dnes z kopce dolů.

Podstata pozemkových úprav a zemědělství zůstávají i přes měnící se politické zřízení a pokrok civilizace stejná.

Redakční rada časopisu Pozemkové úpravy

Dne 4. dubna t.r. oslaví náš přítel Jaroslav Tměj 70. narozeniny.

Ing. Jaroslav Tměj je zakládajícím členem ČMKPÚ.

Po absolvování ČVUT v Praze se stal brzy uznávaným odborníkem v oboru vodohospodářských staveb. Praktické zkušenosti získal m.j. v Agroprojektu Pardubice jako projektant a postupně se vypracoval na vedoucího atelieru ve Vysokém Mýtě.

Po roce 1989 založil se svými kolegy projekční firmu Agroprojekce Litomyšl, kde pracuje dosud.

V ČMKPÚ zastává významné funkce jak v představenstvu komory tak ve Východočeském pobočném spolku.

Jaroslav je skutečný přítel a své odborné znalosti a zkušenosti uplatňuje nejen ve firmě, ale i v široké odborné veřejnosti. Pracuje v odborných komisích zřízených komorou vč. Regionálních dokumentačních komisích.

Jaroslave, upřímně Ti přejeme k Tvému významnému životnímu jubileu hodně zdraví, pohody a přátel, o které jistě nemáš nouzi.

**Tvoji přátelé a spolupracovníci
Českomoravská komora pro pozemkové úpravy**

TÉMA

Využití travnatých cest v procesu pozemkových úprav

Ing. Zdeněk Jahn, CSc., vedoucí Pobočky Nymburk

Jak a kde použít travnaté polní cesty? Na Pobočce Nymburk máme dobrou zkušenost v případech, kdy se jedná o méně využívané vedlejší polní cesty. Výhodou travnatých polních cest je především šetrnější zapojení do krajiny, vyšší vsakování srážek a nižší finanční náročnost. Nevýhodou je kratší životnost, častější údržba a menší možnost využití pro cyklotrasy či bruslaře. Kratší životnost takových cest lze do určité míry eliminovat kvalitním projektem a jeho důslednou realizací.

Jako příklad uvádím vedlejší polní cestu s označením C-2 v katastrálním území Bobnice, kterou vybudovala naše Pobočka Nymburk v roce 2012. Tato polní cesta odbočuje z hlavní polní cesty C1 v km 0,622 severním směrem k silnici III/32924 propojující obce Všechlapy a Oskořínek a je tedy trasována v severojižním směru. Dopravní napojení na nově vybudovanou hlavní polní cestu C1 je běžného typu s respektováním obecných zásad řešení. V místě napojení cesty na silnici III/32924 bylo třeba řešit přerušení stávajícího silničního příkopu a jeho zatrubnění trubkami o průměru 400 mm. Čela takto vzniklého propustku jsou zhotovena z betonu. Vzhledem k místním podmínkám, zejména konfiguraci terénu, je odvodnění cesty provedeno v podobě podélných zasakovacích drenáží (trubka drenážní flexibilní PVC D 160), které jsou aplikovány v celé délce stavby. Drenáže jsou uloženy v geotextilii (Geofiltex 6363/40, 400 g/m²) a zasypány kamenivem. Dešťové vody jsou odvedeny přirozeným podélným a příčným spádem mimo zpevněnou část vozovky, kde jsou svedeny do již zmíněného drenážního zasakovacího systému umístěného podél nižší hrany cesty v závislosti na směrovém oblouku trasy. Minimální podélný sklon nivelety je 0,31 %, maximálně dosahuje 2,51 %, jednostranný příčný sklon vozovky je 2,5 % západním směrem. Voda z drenáží je odvedena do nově vybudovaných vsakovacích jímek o rozměrech 2000 x 2000 mm a hloubce 2000 mm. K osevu povrchu polní cesty byla použita travní směs pro aliikaci do sucha.

Polní cesta byla navržena jako vedlejší polní cesta kategorie P 4/30 bez výhyben a sjezdů. Celková šířka pozemku je 7 m, šířka koruny polní cesty je 4 m a její délka činí 940 m. Sjezdy na pole, respektive obsluhu přilehlého území, není nutné řešit a lze je realizovat podle konkrétních potřeb prakticky přímo z cesty bez nebezpečí poškození. Vzhledem k užití zatravněného povrchu je cesta navržena bez krajnic. Konstrukce polní cesty byla s přihlédnutím k závěrům geologického průzkumu navržena jako typová dle TP 153, tj. jako zatravněná cesta na štěrkovém podkladu. Doprovodná zeleň (větrolam), která je vysazena podél západní strany cesty, byla řešena samostatně.

Složení jednotlivých konstrukčních vrstev:

humusová zemina se zaválcovaným štěrkem	
zrnatosti 16/22	30 mm
štěrk zrnatosti 16/32 s humusovou zeminou	100 mm
štěrk zrnatosti 0/63 ŠD	200 mm
celkem	330 mm

Zemní pláň byla tvořena hlínami s humózní příměsí, které jsou bez úpravy jako podloží pod vedlejší polní cestu

nevhodné. Proto byla po odtěžení ornice provedena úprava zemní pláně 3% vápennou stabilizací ve vrstvě 350 mm.

Obr. 1. Napojení PC na silnici III/32924, zatrubnění příkopu

Obr. 2. Úprava zemní pláně vápennou stabilizací

Obr. 3. Zkouška zhutnění pláně

Obr. 4. Odvodnění polní cesty C-2, drenáž DN 160

Obr. 5. Vsakovací jámka

Obr. 6. Pokládání štěrkových vrstev

Obr. 7. Rozhrnování horní humusové vrstvy zeminy

Obr. 8. Polní cesta C-2 po zasetí trávy

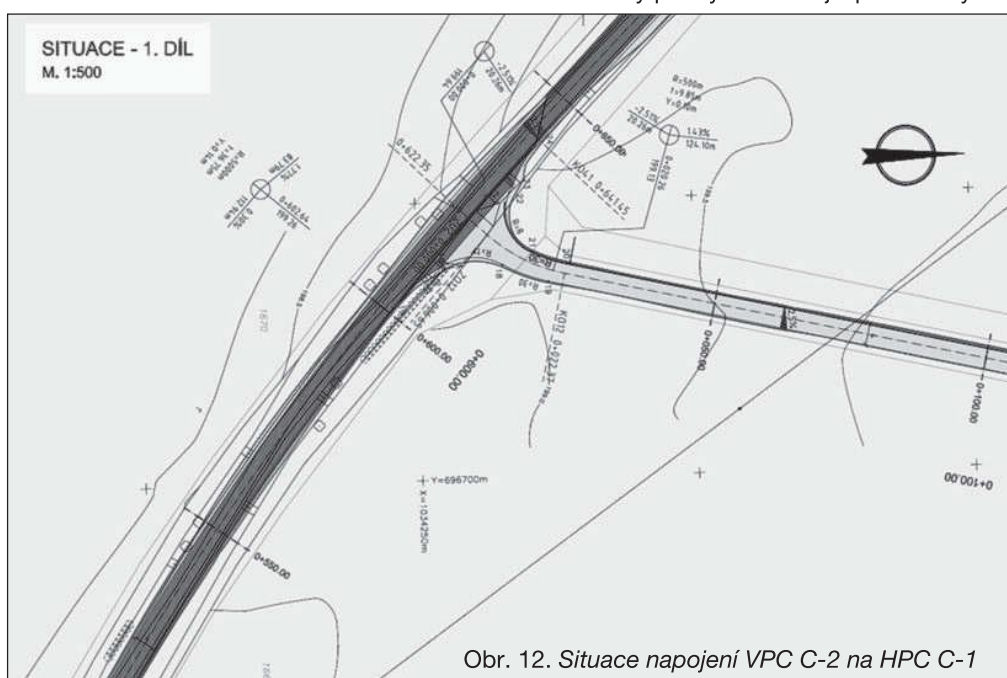

Obr. 9. Polní cesta C-2 rok po kolaudaci 2013

Doprovodnou zeleň vedlejší polní cesty tvoří větrolam. Je realizován na orné půdě v severojižním směru mezi silnicí Všechny – Oskoříněk a hlavní polní cestou C1. Bylinné patro je tvořeno travnatým povrchem, stromové pak 2–3 řadami vysokokmenů doplněnými dvěma řadami keřů. Šířka větrolamu je 5 – 6,5 m, délka 900 m.

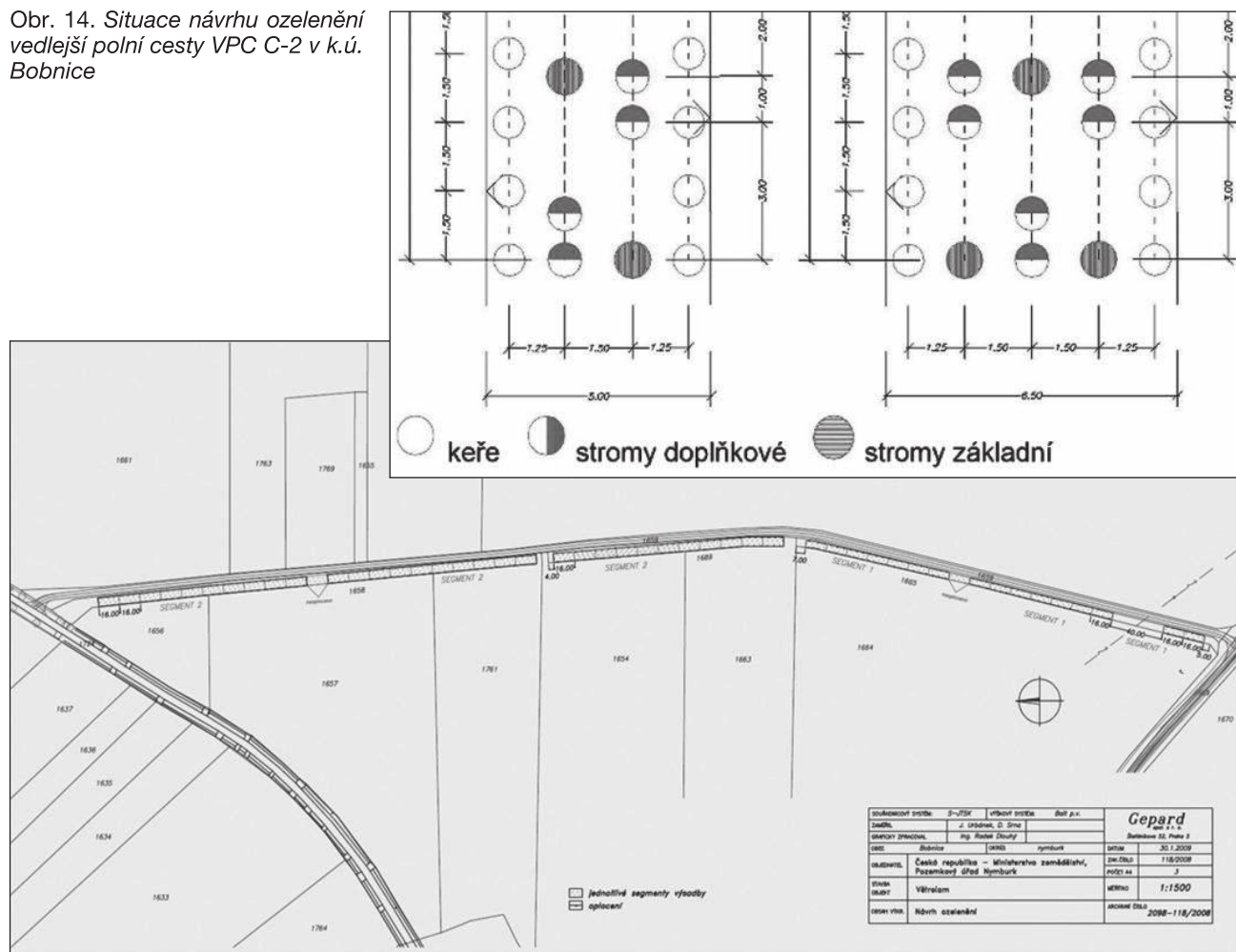
Rozpočtové náklady činily celkem 7 679 510 Kč, z toho na cestu C-2 5 118 056 Kč a na větrolam 2 561 454 Kč bez DPH. Skutečná cena realizace včetně tříleté údržby zeleně byla 4 080 391 Kč, z toho za cestu C-2 2 790 082 Kč a za větrolam 1 290 309 Kč bez DPH.

Obr. 11. Vzorový příčný řez vedlejší polní cesty C-2

Obr. 12. Situace napojení VPC C-2 na HPC C-1

Obr. 14. Situace návrhu ozelenění vedlejší polní cesty VPC C-2 v k.ú. Bobnice

Ukázky některých nově vybudovaných travnatých polních cest v okrese Nymburk

Obr. 15 až 18: Nové travnaté polní cesty v k.ú. Veleliby, Dvory a Budiměřice realizované vlastníky pozemků

Udělení úředních oprávnění k projektování pozemkových úprav v roce 2017

Ing. Jitka Homoláčová, Státní pozemkový úřad

V listopadu loňského roku se konaly na Státním pozemkovém úřadě zkoušky odborné způsobilosti k projektování pozemkových úprav. Kromě zákona č. 139/2002 Sb., o pozemkových úpravách a pozemkových úřadech a zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, byl v r. 2017 poprvé uplatněn při konání a organizaci zkoušek Jednací řád ke zkouškám odborné způsobilosti k projektování pozemkových úprav a k postupu při odnímání úředního oprávnění k projektování pozemkových úprav – RO 1/16 (Jednací řád). A právě nový Jednací řád se stal osudným pro jednu žadatelku o konání zkoušky. Tento Jednací řád

stanovuje povinnost zkušebními komisaři, seznámit se s předkládanými projekty přede dnem konání zkoušky. Z tohoto důvodu je ústředím SPU, stanoven termín, do kdy musí žadatel o zkoušku projekt doručit na Státní pozemkový úřad.

Termín poslední možnosti doručení měl každý žadatel uveden v pozvánce na zkoušku. Přesto jedna žadatelka předložila projekt po stanoveném termínu a zkušební komisaři tak neměli dostatečný časový prostor k seznámení se s jejím projektem. Tato žadatelka proto nemohla být ke zkoušce připuštěna.

Zkoušky proběhly ve dnech 22. a 23. listopadu 2017. Přihlášku podalo celkem 6 uchazečů, udělena byla, na základě úspěšného složení zkoušky, 3 úřední oprávnění k projektování pozemkových úprav.

Složení zkušebních komisí:

1. Ing. Jitka Homoláčová, Ing. Jindřich Jíra, Ing. Jan Pokorný
2. Ing. Jindřich Holínský, Ing. Jitka Homoláčová, Ing. Vladimíra Vondráčková

Úřední oprávnění k projektování pozemkových úprav udělená v r. 2017

Jméno	Číslo úředního oprávnění
Ing. Zdeňka Benáková	SPU 559238/2017
Ing. Libor Bolda	SPU 559377/2017
Ing. Aneta Moravcová	SPU 559296/2017

Informace o konání zkoušek v roce 2018 budou průběžně zveřejňovány na adrese: <http://www.spucr.cz/pozemkove-upravy>, přímý kontakt: Ing. Vladimír Vojtíšek, tel.: 729 922 508, e-mail: v.vojtisek@spucr.cz

Komplexní řešení intenzivní zemědělské krajiny po pozemkové úpravě

Ing. Zdeněk Jahn, CSc., Státní pozemkový úřad, vedoucí Pobočky Nymburk

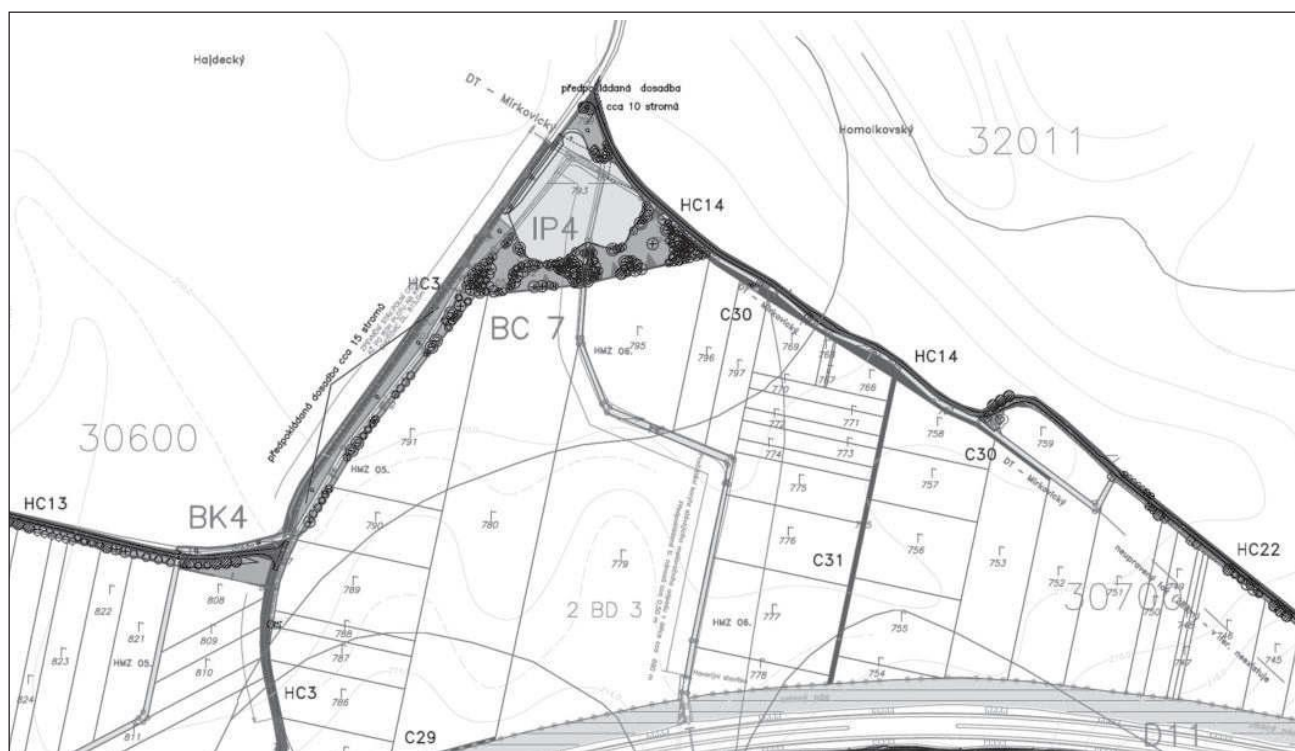
Úvod

Komplexní pozemkové úpravy řeší ve většině případů dané katastrální území uceleně a ve veřejném zájmu prostorově a funkčně uspořádávají pozemky, scelují se nebo dělí, zabezpečuje se jejich přístupnost, vyrovnání hranic a vytvoření podmínek pro racionální hospodaření. Současně se zvyšuje prostupnost zemědělské krajiny a zajišťují se podmínky pro zlepšení kvality života ve venkovských oblastech. Realizovaná společná zařízení po pozemkových úpravách zlepšují kvalitu životního prostředí, zvyšují ekologickou stabilitu krajiny a ochranu zemědělského půdního fondu. Ve zpracovaném území dochází k úpravám vodního režimu, zejména v oblasti snižování nepříznivých účinků přívalových dešťů, povodní a sucha, k řešení odtokových poměrů a vytváření retenčních prostorů v krajině. Pro příklad jsem vybral realizovaná společná zařízení na části území obce Choťovice v okrese Kolín, dříve okres Nymburk.

Komplexní pozemková úprava v katastrálním území obce Choťovice proběhla na rozloze 439 ha, celkový obvod po-

zemkové úpravy činil 474 ha. Před zahájením pozemkové úpravy bylo v řešeném území 250 listů vlastnictví, po ukončení pozemkové úpravy 235 listů vlastnictví. Před zahájením pozemkové úpravy bylo v řešeném území 793 parcel, po ukončení pozemkové úpravy se jejich počet snížil v řešeném území na 426 parcel. Zpracování návrhu komplexní pozemkové úpravy proběhlo v letech 2003 až 2007. Pozemková úprava byla nejdříve zahájena na části území dle studie pozemkových úprav a byla hrazena z prostředků stavebníka dálnice D11 – ŘSD. K dnešnímu dni byly dokončeny z prostředků ŘSD cesty v celkové délce 6 196 m a výsadba zeleně v ploše 2,6 ha. Cestní síť navazuje nejen na cesty vybudované v k.ú. Žehuň (Pobočka SPÚ Nymburk), ale i na cestní síť vybudovanou v k. ú. Končice (Pobočka SPÚ Kolín). V roce 2007 byly zahájeny práce na zbývajících částí území o rozloze cca 442 ha, které byly hrazeny z prostředků MZe, a byly dokončeny v roce 2011. V současné době se připravuje výstavba posledních polních cest.

Pro ukázkou jsem vybral konkrétně biocentrum BC 7 s vodní nádrží IP 4, biokoridor BK 4 a polní cesty HC 3, HC 13, HC 14, HC 22 a HC 24.

Obr. 1. Část plánu společných zařízení komplexní pozemkové úpravy v katastrálním území obce Choťovice

Leso-luční biocentrum s vodní plochou s navazujícím biokoridorem včetně polních cest je komplexním řešením intenzivně využívané zemědělské krajiny. Všechna společná zařízení byla vybudována Pobočkou SPÚ v Nymburce v rámci realizace plánu společných zařízení po komplexní pozemkové úpravě v k.ú. Choťovice v letech 2006 – 2011. Biocentrum BC 7 má rozlohu 1,4 ha, vlastní vodní nádrž 1,3 ha a navazující biokoridor BK4 0,9 ha. Celková výměra je 3,6 ha, celková délka vybraných nových polních cest je cca 5 km.

Vodní nádrž IP 4 je průtočná a je vybudována za účelem zadržování vody v krajině na pozemku KN č. 793 na soutoku Mirkovického potoka a melioračních kanálů. Hráze je zeminí, sypaná z místních materiálů podél stávající cesty v délce 108 m. Koruna hráze a část svahu je zpevněna ohumusováním a osetím, část svahu pod hladinou je opevněna pohozem z makadamu. Část tělesa hráze nad úrovní sejmuté humózní vrstvy je sypaná a hutněná, část tělesa hráze pod touto úrovní vznikla vyhloubením nádrže, šířka koruny je 3 m. Vypouštěcí objekt je situován v ose Mirkovického poto-

ka a byl navržen jako bezpečnostní přeliv žlabového typu s předsunutým požerákem. Konstrukce objektu je betonová s vyztužením sítí KARI. Odvádění vody z objektu je propustkem DN 1400 mm, který byl realizován v rámci rekonstrukce přilehlé cesty HC 3. Přístup k požeráku je po dřevěné lávce se zábradlím, nosná konstrukce lávky je z ocelových nosníků. Výstavba byla realizována v roce 2007, vodní plocha má výměru 1,3 ha, objem vody stálé hladiny je 11 tis. m³, maximální objem vody je 17 tis. m³. Plánované náklady na výstavbu činily podle projektové dokumentace 3,5 mil. Kč, skutečné náklady pak nepřesáhly 3 mil. Kč (PPO).

Obr. 2. Foto před výstavbou v roce 2007 – začátek zemních prací na vodní nádrži a polní cesta HC 3

Obr. 3. Vodní nádrž IP 4 a polní cesty HC 3 a HC 14 v roce 2017

Biocentrum BC7 sousedí s vodní nádrží a je vybudováno na pozemcích KN č. 792 a 794 v k.ú. Choťovice. Vysázen je zde 101 strom a 825 keřů. Projekt počítal s 40 % plochy stromů a keřů a 60 % trvalých travních porostů. Výsadba s následnou údržbou probíhala v letech 2009–2011.

Biokoridor BK4 navazuje na biocentrum BC7 a pokračuje do sousedního katastrálního území obce Žehuň. Na výsadbu bylo použito celkem 115 stromů – habr, lípa, javor, bříza, olše, jeřáb, dub a topol a 955 keřů – brslen, hloh, líska, svída, zimolez, vrba a trnka. Celkové náklady na zeleň (BC7 + BK4) včetně zapěstování činily 1,9 mil. Kč.

← Obr. 4. Biocentrum BC 7 okolo vodní nádrže IP 4 v roce 2017

Obr. 5. Vodní nádrž IP 4, biocentrum BC 7, biokoridor BK 4 a polní cesta HC 3 a HC 13 v roce 2017

Obr. č. 6 a 7. Vodní nádrž IP 4 v létě 2016

Obr. č. 8. Vodní nádrž IP 4, biocentrum BC 7 a polní cesty HC 3 a HC 14 současný stav 2017

Polní cesty HC 13, HC 3, HC 14, HC 22 a HC 24

Zkvalitnění života na vesnici zajišťují také nové polní cesty, které slouží nejen zemědělcům pro zajištění hospodaření na polích, ale také široké veřejnosti ke sportovnímu i kulturnímu využití. Obec z finančních prostředků Krajského úřadu vybudovala u vodní nádrže IP 4 a biocentra BC 7 odpočinkový přístřešek s lavičkami pro cyklisty, bruslaře a pěší s mapami cyklotras a okolí. Nechybí zde na nástěnkách také základní informace z historie obce Choťovice a popis místní flory a fauny. To vše je doplněné ohništěm a dřevěnou sochou mořské víly. Polní cesty jsou v asfaltocementovém provedení s kvalitním povrchem a konstrukčně stavěné i na odvoz cukrové řepy, která se zde hojně pěstuje. Pomocí drenáží a příkopů podél cest je řešen povrchový odtok srážkové vody do vodní nádrže, liniová zeleň chrání částečně okolní pozemky proti větrné erozi.

Obr. č. 9. Otevírání cyklostezky 2009

Obr. 10. a 11. Odpočívadlo pro cyklisty, socha víly 2017

Obr. 12. Biokoridor BK 4 a cesta HC 3 a HC 13

Polní cesty HC 13, HC 3 (746 m + 1152m = 1898 m), zhotovitelem byla firma PSVS a.s. (Pražské silniční a vodohospodářské stavby) v roce 2008.

Obr. 13. a 14 Liniová zeleň podél cesty HC 13 po výsadbě 2010 a po zapěstování v roce 2017

Konstrukce HC 13 (ná vaznost na cestu C1 Žehuň od hřbitova)

- P 4,5/30 délka 746 m, vápněná pláň 0,35 m, štěrkodeř 200 mm; vibrovaný štěrk 170 mm, obalované kamenivo 50 mm; asfaltobeton 40 mm, podélná drenáž a doprovodná zeleň biokoridor BK 4 (směr zelený most na D11).

Konstrukce HC3 (ná vaznost na HC13 a HC15)

- P 5/30 délka 403 m – od zástavby Choťovic, P 4,5/30 délka 749 m (k nadezdu přes D11). Rekonstrukce pří-

stupové cesty k D11, recyklace původního štěrkové podkladu zafrézováním „Doropor“, štěrkodeř 200 mm; obalované kamenivo hrubé 50 mm; asfaltobeton 40 mm.

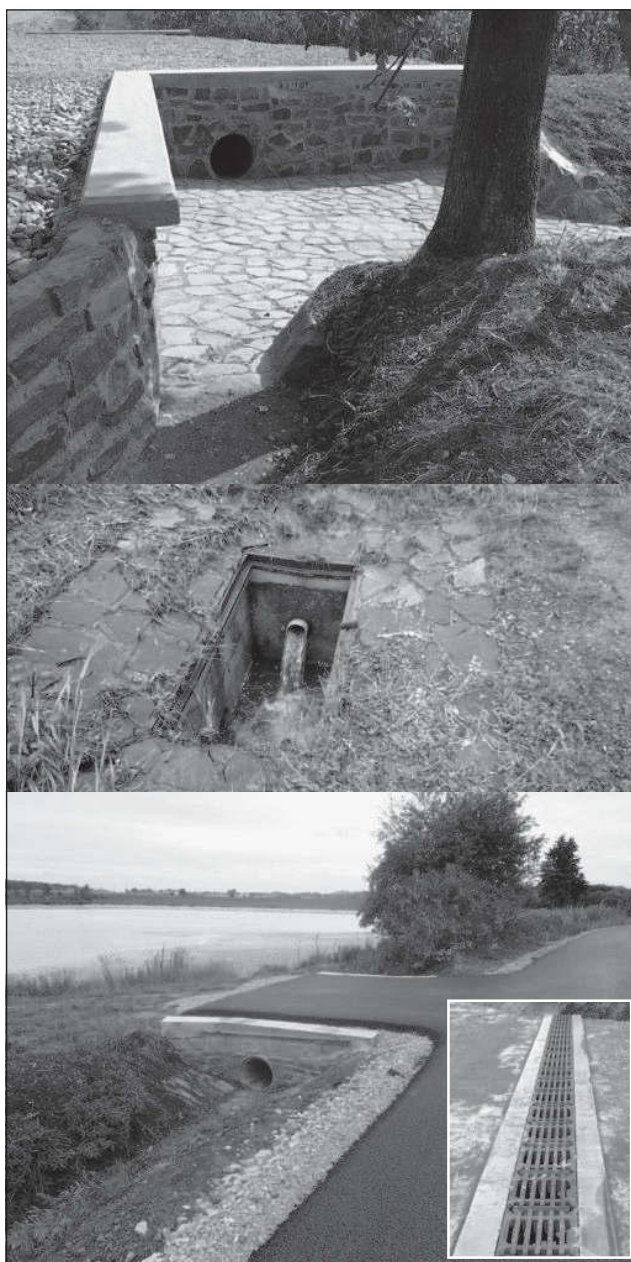
Celkové náklady na výstavbu bez DPH – 5 831 423 Kč.

Polní cesty HC 14, HC 22 a HC 24 (délka 2277 m jako P 4,5/30 + 935 m jako P4/30 celkem 3212 m)

Zhotovitel H-Intes v roce 2009.

- Konstrukce HC 14, HC 22 a HC 24 – vápněná pláň do 0,5m, štěrkodeř 150 mm, ŠCM (štěrk vyplněný cementovou maltou) 110 mm, obalované kamenivo 50 mm, asfaltobeton 40 mm, podélná drenáž kombinovaná s příkopy a průlehy, návaznost HC 14 na HC3 u BC7 s rybníkem; HC22 na HC5 a HC 24, HC 24 navazuje na cestu od Koreckého dvora HC 5 a na cestu HC 22 v k.ú. Končice navazuje na cestní síť vybudovanou v rámci KoPÚ Končice Pobočkou Kolín.

Celkové náklady na výstavbu bez DPH 14 749 517 Kč.

Obr. 15. až 18. Ukázky řešení odtoku srážkových vod u polních cest HC 14, HC 22 a HC 24

Výkup pozemků pro revitalizace vodních toků

Eva Citráková, Martin Neruda

Fakulta životního prostředí Univerzity J. E. Purkyně, Ústí nad Labem, martin.neruda@ujep.cz

Úvod

V době nedávné člověk do jisté míry zatoužil vodu zcela ovládnout, a to i za cenu drastických zásahů do krajiny a vodního režimu. V posledních desetiletích se však tento přístup alespoň v našem civilizačním okruhu mění, což má dopad i na podoby vodního práva. Mezníkem byl vstup České republiky do Evropské unie, kdy jsme se zavázali významně zlepšit stav vodních toků v republice. Program revitalizace říčních systémů a samozřejmě i Program péče o krajinu k tomu výrazně přispívají. Investiční revitalizace jsou však nákladné, organizačně a pozemkově náročné a je nutná úzká spolupráce s vlastníky pozemků, nájemci, správci pozemků, pozemkovými úřady, obcemi a dalšími orgány státní správy.

Výkup pozemků

Majetkové poměry na uvažované lokalitě pro revitalizační akci mohou být pro přípravu akce likvidující. Na rozdíl od „bodových“ staveb, jako jsou např. vodní nádrže, jsou revitalizační stavby stavbami „liniovými“, kde mohou být stavbou dotčeny desítky vlastníků. Vlastnímu projektovému řešení by mělo předcházet zpracování jednoduchého záměru nebo studie proveditelnosti, kde hlavní důraz by měl být kladen na průzkum ochoty vlastníků řešit vlastnické vztahy. Ideální lokalita pro revitalizaci je taková, kde řešený tok prochází luční trati, je trvale a dostatečně vodný a majitelé, resp. uživatelé okolních pozemků souhlasí se změnou trasy koryta a se snížením povodňové zabezpečivosti [1].

Vykupovat pozemky je těžké, majitelé nechtějí prodávat nebo mají nemírné představy o cenách. Pravdou ale je, že potenciální investoři revitalizačních opatření také často nevyvíjejí dostatečné úsilí, aby žádoucí záměry pozemkové zabezpečili. Hrají v tom samozřejmě roli objektivní okolnosti, jako nepříznivé působení politického klimatu legalizované a organizované likvidace státního pozemkového vlastnictví nebo právní normy, které ztěžují vykupování pozemků pro potřeby státu za reálné ceny. Dále pak okolnosti částečně objektivní, jako především organizačně, finančně a technologicky nedořešený systém dalšího nakládání s revitalizovanými pozemky. Konečně okolnosti subjektivní, vycházející z toho, že vykupování pozemků vyžaduje značný objem práce, vkládané do jednání s majiteli [2].

Nejčastější překážkou při vykupování pozemků a jednání s vlastníkem nemovité věci je „Omezení vlastnického práva“. Zatížením nemovité věci je výrazně omezeno nakládání s ní do doby vyřešení právní vady. Současným trendem je neustále narůstající procento nemovitých věcí, na kterých je zřizováno omezení vlastnického práva.

Nejčastější typy omezení vlastnického práva:

- **Zástavní právo** slouží k zajištění pohledávky pro případ, že dluh, který jí odpovídá, nebude včas splněn s tím, že v tomto případě lze dosáhnout uspokojení z výtěžku zpeněžení zástavy. Zástavní právo přechází s vlastnictvím nemovitosti na nového majitele, pokud není podán návrh na výmaz zástavního práva na Katastrální úřad.
- **Předkupní právo** zajišťuje prodávajícímu, že kupující v případě svého úmyslu tuto nemovitost dále prodat, mu ji nabídné ke koupi jako prvním. Věcné předkupní právo je uvedené na příslušném Listu vlastnictví. Spoluvlastník nemovitosti má předkupní právo přímo ze zákona.

- **Věcná břemena** omezují vlastníka nemovité věci (povinný z věcného břemene) ve prospěch někoho jiného (oprávněného z věcného břemene) a to tak, že vlastník nemovité věci je povinen se určitého jednání zdržet, něco strpět nebo něco konat. Věcné břemeno je uvedené na příslušném Listu vlastnictví. Věcná břemena přecházejí s vlastnictvím nemovité věci na nového majitele.
- **Exekuce** – účelem exekuce je zajistit rychlou a účinnou ochranu věřitelových práv, která mu byla vůči dlužníkovi přiznána vykonatelným rozhodnutím soudu anebo jiným exekučním titulem. Exekuce omezuje vlastníka v nakládání s nemovitou věcí.

V rámci výkupu pozemků je za účelem odstranění právní překážky (zástavní právo, předkupní právo, věcné břemeno užívání apod.) nutno vstoupit v jednání se subjektem, v jehož prospěch je omezení vloženo do katastru nemovitostí. K tomuto jednání musí dát souhlas vlastník nemovité věci. Celý proces vedoucí k odstranění právní překážky je časově, finančně a administrativně velice náročný pro investora i pro vlastníka nemovité věci, přičemž je navíc počítat i s jeho ochotou a zájmem spolupracovat.

Stavbami dotčené vlastníky můžeme rozdělit do jednotlivých skupin:

- Církev/státní statek
- Kraj
- Lesy ČR
- Neznámý vlastník
- Obec
- Oprávněné fyzické osoby
- Jiné právnické osoby
- Povodí Ohře
- Ředitelství silnic a dálnic ČR, Správa železniční a dopravní cesty s. o., České dráhy, a. s.
- Státní pozemkový úřad, Úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových, Ministerstva

Délka jednání ve věci výkupu pozemků se odvíjí dle výše uvedených skupin vlastníků, především u státních podniků a organizačních složek státu (ŘSD, SŽDC, ČD, ÚZSVM, Lesy ČR, s.p.) je nutno brát v potaz jejich vnitřní ustanovení, statut a metodiky ve věci převodu majetku. Převod nemovitých věcí mezi státními podniky a organizačními složkami státu by měla být teoreticky administrativně jednoduchá záležitost, jelikož se jedná o převod práva, nebo příslušnosti hospodařit s majetkem státu, přičemž vlastníkem je stále Česká republika. Ve skutečnosti jsou ale jednotlivé podniky svázány interními předpisy, statuty a metodickými pokyny vydanými svými zakladateli, tj. příslušnými ministerstvy. Smlouvy na základě těchto listin podléhají zdoluhavým schvalovacím procesům, další roli v časové prodlevě hraje skutečnost, že se jednotlivé listiny předepisující postup pro nakládání s majetkem mění a aktualizují a jejich uvedení do přímé praxe je zdoluhavou záležitostí. Převody majetku „ze státu na stát“ tedy trvají často mnohem déle, než jednání s fyzickými osobami, soukromými firmami, či obcemi.

Další překážkou v jednání s dotčenými vlastníky – fyzickými osobami, soukromými právnickými osobami a obcemi je výše kupní ceny, která se stanovuje zpravidla na základě platného znaleckého posudku na základě zákona č. 151/1997 Sb. o oceňování majetku a platné oceňovací vyhlášky Ministerstva financí ČR. Statut státních podniků povodí připou-

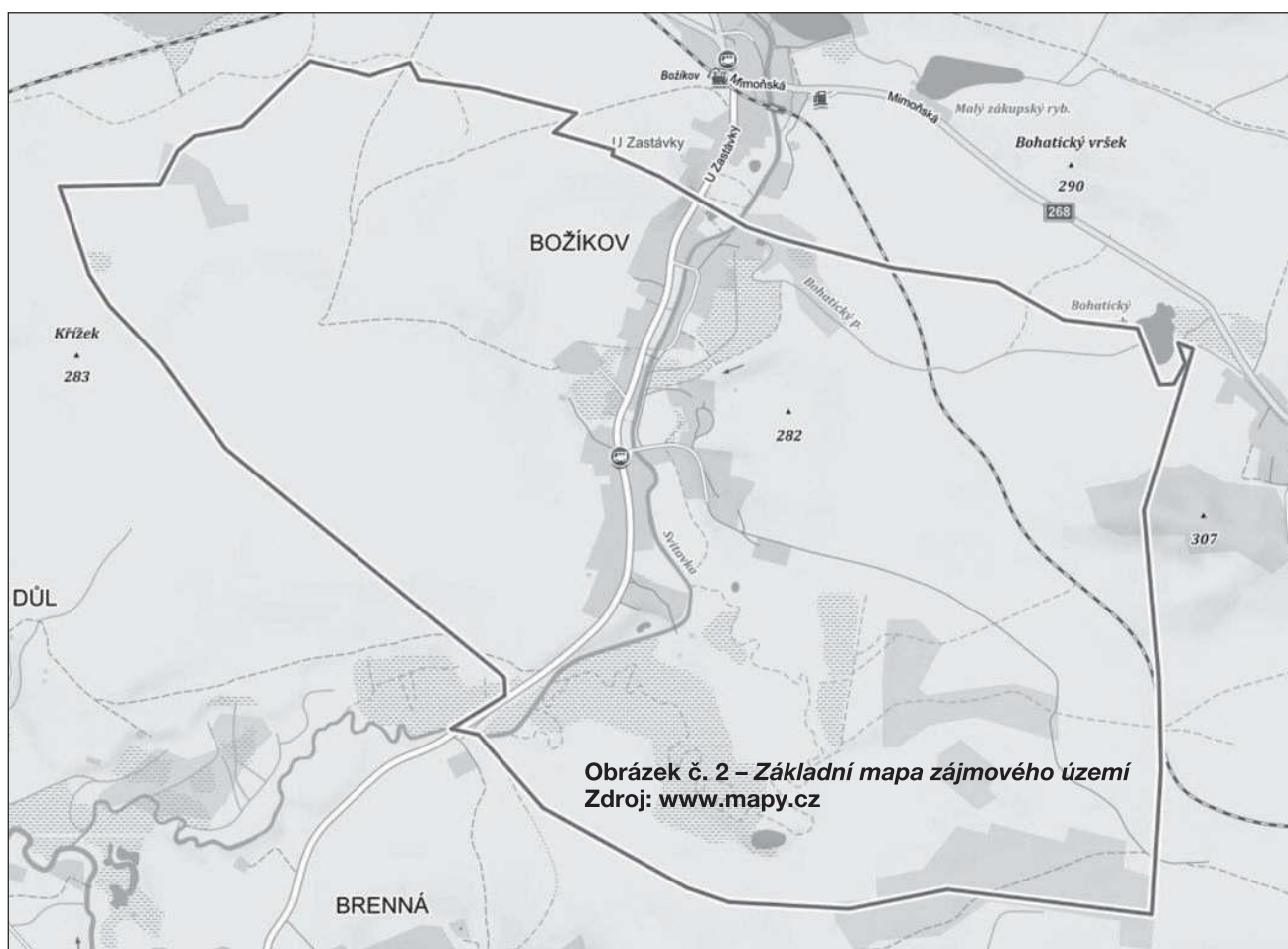
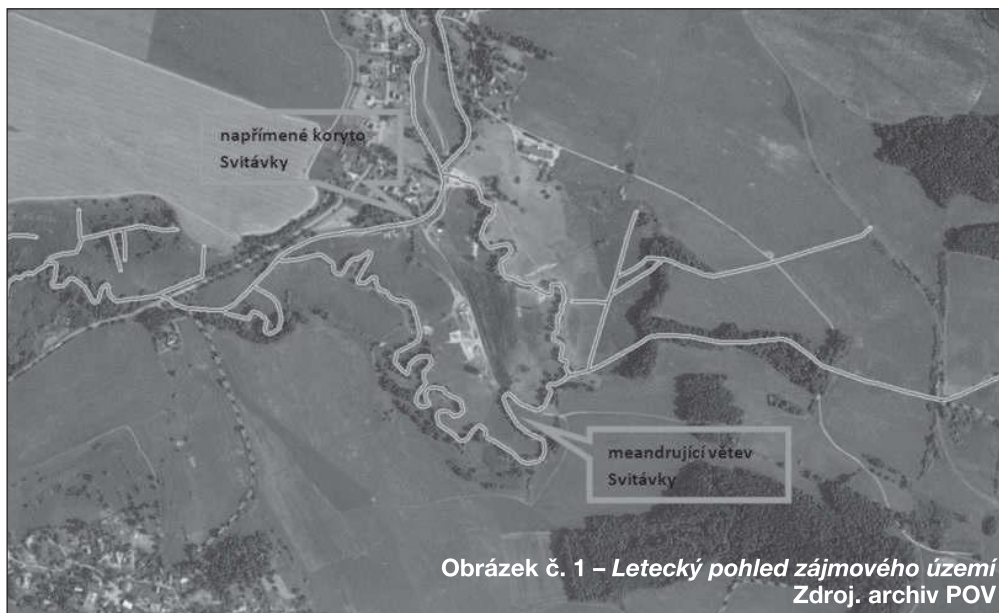
ští cenu vyšší při nabývání majetku pro realizaci veřejně prospěšných staveb, staveb vodních děl apod., finanční nároky vlastníků jsou pak jednotlivě posuzovány a schvalovány.

Příklad: Revitalizace Svitávky v okrese Česká Lípa

Špatnou dostupnost pozemků pro potřebu revitalizace dokládá příklad majetkoprávního vypořádání stavby: „Revitalizace vodního toku Svitávka v ř. km 1,600 – 2,400 v k. ú. Božíkov, okres Česká Lípa“, jejímž investorem byl státní podnik Povodí Ohře.

Účelem stavby byla obnova rázu vodního prostředí toku Svitávka včetně její nivy v dotčené lokalitě na okraji intravilánu obce Božíkov. Jednalo se zde především o revitalizaci silně meandrující větve Svitávky v široké luční nivě doplňující stávající koryto a dále doplňující revitalizačních opatření v podobě tůní a doprovodné vegetace.

Cílem těchto opatření bylo zejména posílení přírodní a krajinné hodnoty a současně příznivé vodohospodářské funkce vodního prostředí.

Stavbou bylo dotčeno celkem 10 různých vlastníků (fyzické osoby, právnické osoby, státní organizace). Celková plocha trvalých záborů – tedy pozemků nově tvořících koryto vodního toku včetně tůní činila 9800 m². Z toho se podařilo vykoupit 4088 m² a nevykoupeno zůstalo 5712 m². Celková doba majetkoprávního vypořádání stavby, včetně administrativních prací spojených se zápisem geometrického plánu do katastru nemovitostí činila bez jednoho měsíce 3 roky.

Závěr

Závěrem je nutno dodat, že velké změny spojené s výkupem pozemků pro stavby přinesl takzvaný nový Občanský zákoník, zákon č. 89/2012 Sb. účinný od 1. 1. 2014. Velmi důležitou změnou byl návrat k původnímu právnímu principu, podle něž jsou stavby až na výjimky součástí pozemků. Předchozí právní úprava – „starým“ Občanským zákoníkem č. 40/1964 Sb. ve znění pozdějších předpisů – totiž výslovně uváděla, že „stavby nejsou součástí pozemků“. [3]

Soudy dospěly k závěru, že vodní díla, jako jsou vodní nádrže, sypané hráze, **úpravy koryt vodních toků**, protipovodňová opatření, náhony, hlavní meliorační zařízení apod., nejsou samostatnými věcmi. Podle nich jsou jen „novým tvarem pozemku“, tedy součástí pozemku pod nimi. Z toho ovšem vyplývá závažný důsledek – jsou-li součástí pozemků, jsou také vlastnictvím vlastníků těchto pozemků. [3]

Z výše uvedeného je zřejmé, že jakákoliv investice provedená správcem vodního toku na cizím (majetkoprávně nevypovědaném pozemku), za kterou je možno považovat opevnění vodního toku, revitalizace, rekonstrukce, ale i např.

kamenný zához apod., je brána jako na zhodnocování cizího pozemku a stavba se stává majetkem vlastníka pozemku.

S ohledem na Občanský zákoník č. 89/2012 Sb., došlo i ke změně majetkoprávních postupů, kterými má být zamezeno zhodnocování cizích pozemků a hlavním cílem státního podniku Povodí Ohře je realizace staveb výhradně na pozemcích majetkoprávně vyřešených, tedy pozemcích ve vlastnictví České republiky s právem hospodařit pro Povodí Ohře, s. p. Realizace nově budovaných revitalizačních, ale i ostatních liniových staveb prováděných správcem povodí je tak značně znesnadněna, neboť závisí na procentu vykoupených pozemků.

Největším problémem podélných revitalizací tak stále zůstává nedostatek osvědčených majitelů půdy, kteří by byli ochotni svůj majetek k něčemu takovému propůjčit. Nechat si například z louky udělat mokřad není zájem českých vlastníků půdy. Zemědělec nemá zájem prodávat své pozemky a ustupovat meandrujícímu korytu. Získávání pozemků do státního vlastnictví je tak třeba vnímat jako nezbytný nástroj k ochraně přírody a k tomu by měla být velkou měrou rozvíjena výchova, vzdělání a osvěta.

Literatura:

- [1] VRÁNA, Karel a Michaela VEJVALKOVÁ. Vývoj oboru revitalizace drobných vodních toků. *Fórum ochrany přírody*. 2015(2), 4.
- [2] Revitalizace vodních toků. *Www.ochranaprirody.cz* [online]. [cit. 2017-09-17]. Dostupné z:
- [3] NIETSCHEOVÁ, Jaroslava. Novela občanského zákoníku a vodní díla. *Racek: Právní sloupek*. 2016, (9), 1.

Sovislosti mezi Územním plánováním a Pozemkovými úpravami

(Teorie a praxe)

Ze skript JČU v Českých Budějovicích, Zemědělská fakulta, katedra krajinného managementu a skript ZČU v Plzni, fakulta aplikovaných věd, katedra geomatiky sestavil V. Mazín, spoluautor.

1. Úvod

Každá komplexní pozemková úprava má stanovené strategické cíle vycházející z potřeb společnosti. Předpokládáný vývoj podmínek, ve kterých se pozemkové úpravy provádějí se postupně mění, ale základní teoretické předpoklady všech navazujících oborů a činností zůstávají. Nejde jen o pasivní ochranu přírodního prostředí, zemědělské krajiny, ale o aktivní tvorbu podmínek pro udržení osídlení venkova, adaptaci na klimatické změny, posílení protierozní ochrany půdy a protipovodňové ochrany území. To vše je možné docílit za předpokladu součinnosti státní správy se samosprávou a při aplikaci vysoké odbornosti zpracovatelů všech dokumentací, které do oboru pozemkových úprav patří.

2. Vědní obory a disciplíny související s územním plánováním a pozemkovými úpravami

Základní obory, ze kterých pozemkové úpravy vychází, jsou územní plánování a krajinná ekologie. Další obory souvisejí s dopravními a vodohospodářskými stavbami, územními systémy ekologické stability, krajinnářství a ochranou zemědělské půdy.

Obor pozemkových úprav zaznamenal velmi progresivní vývoj v období let 1991 – 2005 a dozrála doba formování a profilování této disciplíny, včetně definice pojmů a nových metod provádění. Při pozemkových úpravách se prolínají jak přírodovědné disciplíny různých zaměření, tak sociální vědy, ale i výkon komunitního a správního práva. Okruh problematik tohoto oboru lidské činnosti je velmi

rozsáhlý a pro svůj velký akční rádius různorodých odborností a *potřebu polyhistorického vzdělání* je plně známý jen malému okruhu odborníků. Pochopení podstaty a využití potenciálu tohoto oboru předpokládá znalost historie pozemkového práva, vztahu člověka k půdě a krajině, včetně všech společensko-politických změn a dopadů do života venkova.

Předem je třeba si uvědomit, že **pozemkové úpravy nepatří k oborům základního výzkumu, ale svojí podstatou jsou aplikační vědou**. Celý proces je ještě komplikovaný tím, že obor geodézie a pozemkových úprav byl v roce 1991 privatizován, což vytváří vysoké nároky na koordinaci projekčních prací, geodetických prací a úředního postupu. Toto vše organizují a řídí pozemkové úřady, zastupující stát.

Po dvaceti letech se bohužel veřejnou diskuzí zjišťuje, že chybí platforma pro výměnu zkušeností odborníků, koordinace mezioborových činností a transfer výsledků pozemkových úprav do praxe. Na druhé straně se pozemkové úpravy staly předmětem bádání, studia, výzkumných projektů a grandů jak výzkumných ústavů, tak univerzit. (ČZU, JČU, MU, ČVUT, UJEP). V posledním období je však zaznamenán odliv zájemců o studium těchto oborů. Jeden z důvodů může být odborná náročnost na interdisciplinární znalosti a nedostatečné uplatnění v praxi. Pro přehled je vhodné uvést navazující obory a disciplíny, týkající se krajinné tvorby a zpracování krajinných plánů včetně projektů. Pokud totiž nejsou plány proveditelné, postrádá tato činnost význam. →

Tabulka č. 1 Související obory pozemkových úprav a územního plánování

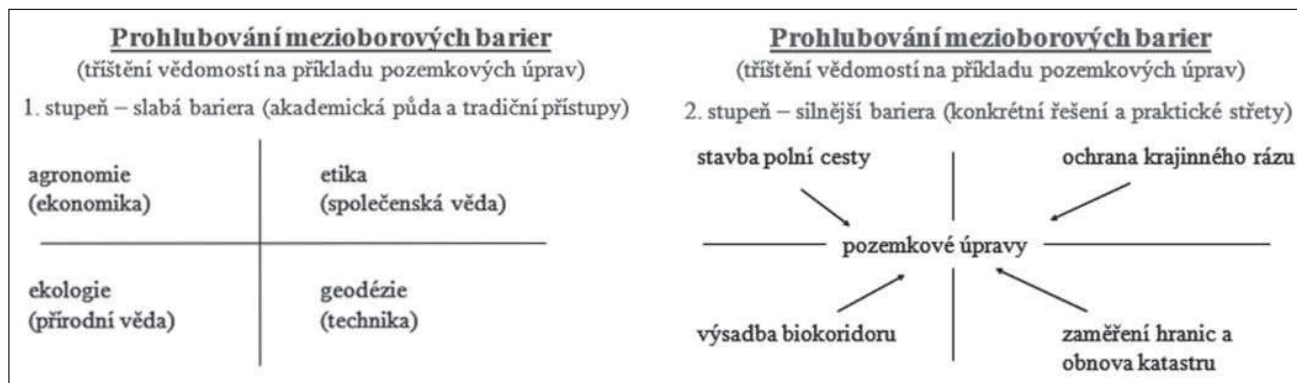
Základní obor a právní nástroje	Rozvoj území a ekonomika	Přírodní a technické disciplíny	Sociální disciplíny
Katastr nemovitostí a obnova katastrálního operátu	Pozemkový management, daň z nemovitosti, oceňování nemovitostí	mapování, geodézie, kartografie, zeměměřičství, stavební inženýrství, dálkový průzkum země, fotogrammetrie	historie katastru
Krajino tvorba a ochrana přírody a správní řízení	Krajinné plánování, územní plánování, urbanizace, pozemkové úpravy, regionální rozvoj	Územní systémy ekologické stability, krajinná struktura, krajinná ekologie, krajinný ráz, estetika	Etika, Etnografie historie vývoje krajiny
Ochrana půdy a vody, stavební inženýrství a správní řízení	Agrární politika včetně strategie soběstačnosti, udržitelný rozvoj území a zemědělství, nápravná a adaptační opatření proti klimatickým změnám, Správa vodních toků,	Vodohospodářství, agronomie, ekonomika obdělávání půdy, zemědělská mechanizace, lesní hospodářství, stavební inženýrství, dopravní stavby, ochrana životního prostředí, protierozní ochrana půdy, meliorace, pedologie, bonitace půdy, meteorologie, dendrologie, GIS	Historie, sociologie, komunitní právo, psychologie

3. Mezioborové bariery

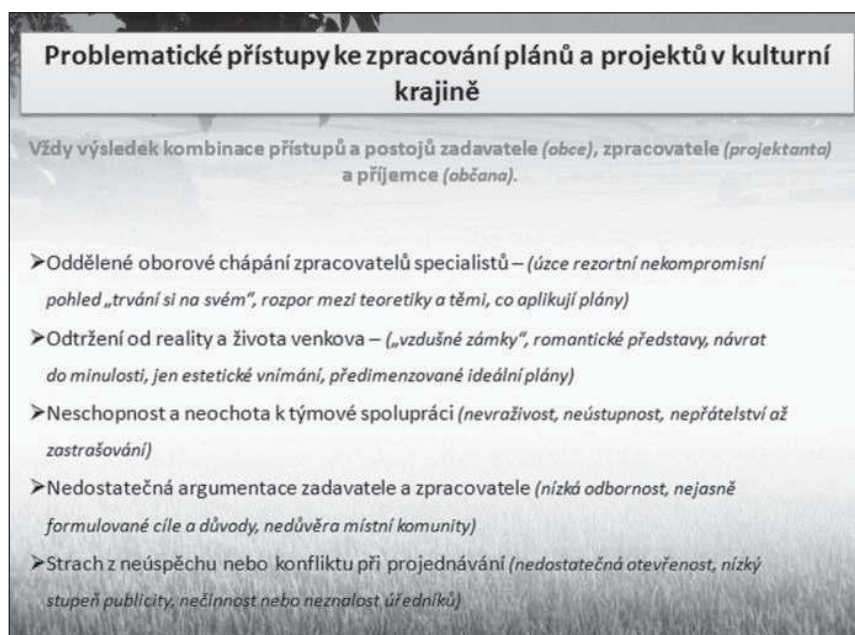
Pro úplnost je třeba uvést, že při přípravě, projektování, projednávání a realizaci pozemkových úprav dochází k průnikům oborových disciplín a to v některých případech způsobuje bariery v rámci společného díla. Například agronom a ekolog mohou mít rozdílný pohled a přístup k řešení mokřadu, který vznikl na zemědělské půdě. Tyto odborné bariery mezi neústupnými specialisty a tříštění vědomostí postrádající celostní chápání krajinného plánování se projevuje nejen

při pozemkových úpravách, ale i územním plánování a zvláště při zpracování oborových dokumentů jako jsou revitalizační toky, plány územních systémů ekologické stability a pod.

Z těchto důvodů je nenahraditelná a rozhodující úloha koordinátora pozemkových úprav (komisaře pozemkového úřadu) a hlavního projektanta pozemkových úprav, kteří by měli udržet přiměřenost jednotlivých přístupů specialistů za účelem dosažení stanovených cílů pozemkové úpravy a celkové hospodárnosti použitých veřejných prostředků.

Obrázek č. 1 Mezioborové bariéry při procesu pozemkových úprav a jejich stupně

V praxi provádění pozemkových úprav dochází někdy k nevyváženým přístupům a představám, jak by návrh na novou podobu kulturní krajiny měl vypadat. Je tak **upřednostňován jeden pohled a obor oproti jiným**, čímž nedochází k systematickému průniku návrhů a projektů a dosažení synergetického efektu. Tím mohou vznikat monofunkční opatření a stavby, které plní jen jednu funkci, bez ohledu na zapojení prvku do všech subsystémů krajiny. Například je neprojektovaná polní cesta jen z hlediska dopravního, bez protierozní funkce na svahu, kde se každoročně opakuje vodní eroze. Výsledkem je nejen urychlení eroze půdy, a škody na stavbě v podobě erozních rýh a naplavenin, které se musí nákladně odstraňovat. Jiným příkladem může být jednostranně navržený biokoridor, situovaný sice na nejvhodnějším místě z hlediska migrace bioty, ale vytvářející svým trasováním tvarově neobhospodařovatelné pozemky pro zemědělce.

Obr. 2 Problematické přístupy ke zpracování plánů v kulturní krajině

4. Resortizmus ve státní správě a náročnost na koordinaci procesu

Daleko závažnější problém v roztříštěnosti přístupů k pozemkovým úpravám a krajinnému plánování způsobuje rozdělení oborů podle kompetenčního zákona. Tato **roztříštěnost kompetencí oborů ve státní správě do jednotlivých ministerstev** způsobuje neschopnost prosadit určitá opatření ale i správní rozhodnutí do života společnosti. K tomuto neuspokojivému stavu státní správy nepřispěla reforma veřejná správa v roce 2002, kterou se kompetence a výkon státní správy přenesly na 250 obcí a 14 krajů, které svojí velikostí neodpovídaly standardům EU.

Tab. č. 5 Roztříštěnost kompetencí mezi jednotlivými resorty v oblasti krajinného plánování a ochrany životního prostředí

Resort	oblast kompetencí	výkonné orgány
MMR	územní plánování	obce a kraje
	stavební řízení	obce
	regionální rozvoj	agentury
MZe	dotace na půdu	agentury a SZIF
	monitoring eroze	VÚMOP
	ochrana před povodněmi	mezirezortní komise
	lesní hospodářství	Státní lesy, obce
MŽP	ochrana přírody a krajiny	Obce, krajské úřady
	ochrana ZPF včetně eroze	Obce ORP a kraje
	ochrana před povodněmi	mezirezortní komise
	ochrana kvality vod	Obce ORP
SPÚ	pozemkové úpravy, stavby spol. zařízení, monitoring eroze, bonitace půdy	KPÚ, pobočky KPÚ
	správa státní zemědělské půdy a hlavních melior. opatření	KPÚ
ÚZSVM	státní správa nezemědělské půdy	územní pracoviště
ČÚZK	správa katastru nemovitostí	Katastrální úřady
	Mapování, včetně přebírání obnovy katastr. Operátu KoPÚ	Krajské kat. úřady
SZIF, MZe	dotace ze strukturálních fondů EU	pracoviště na NUTS II

Jedna z nejdůležitějších úloh koordinátora pozemkových úprav (komisaře) a celého realizačního týmu, je *propojení územního plánu obce a plánu společných zařízení*. Obecně lze tvrdit, že oba z dokumentů mají povahu krajinného plánu, a proto toto propojení na určitý čas zpracování pozemkové úpravy by nemělo vytvářet problémy. Ale při bližším prozkoumání zde existují objektivní bariéry, které je nutné znát, aby dobře spolupracoval zpracovatel pozemkových úprav a architekt územního plánu.

5. Propojení územního plánu obce a plánu společných zařízení

Plánování složitého, dynamického super systému jako je kulturní krajina, musí předcházet vize a koncepce. Bohužel současný vývoj západní demokracie ztrácí nové vize a tím i promyšlené realistické koncepce ve vazbě na konkrétní region a obec. Stále více se v procesu územního plánování projevují zájmy místních skupin, novodobých oligarchů, developerů a komunálních politiků. Odborníci se shodují na tom, že samotný výkon územního plánování, jako nástroje regionálního rozvoje postrádá strategii. Jsou oslabovaná klíčová témata krajinného vývoje a tvůrčí prostor pro zpracovatele krajinných plánů je nahrazován výkonem úředníka a laických zastupitelů obce.

Aby bylo možné správně pochopit úlohu pozemkových úprav v životě společnosti, je třeba vymezit jejich vztah vůči územnímu plánování, urbanizaci krajiny, regionálnímu rozvoji, ale i vlastnímu stavebnímu řízení, které navazuje na plán společných zařízení. Vztah pozemkových úprav k těmto činnostem lze zhruba vymezit takto:

- územní plán je závazným podkladem pro pozemkovou úpravu a naopak, pozemková úprava ve fázi schválení návrhu se stává doporučenou pro aktualizaci územního plánu. Územní plán řeší zastavěnou, ale i nezastavěnou (volnou) část krajiny. Převaha odborného pohledu na územní plán je architektonická, což vede pouze k roz-

místování staveb v krajině a určení způsobů využití celých ploch.

- urbanizace území je rozvoj zastavěné části území, přestavba sídel a výstavba infrastruktury, která vymezuje obvod vlastní pozemkové úpravy (výměny pozemků)
- regionální rozvoj je společná politika ekonomické a sociální soudržnosti v rámci EU a podporuje udržitelný rozvoj venkova, zachování přírodních zdrojů a multifunkční krajiny. K této problematice je nutné připojit i realizaci nápravných a adaptačních opatření vzhledem k urychlujícím se klimatickým změnám a to především v retenci vody pomocí matrice zemědělské půdy a biotechnickými opatřeními. Pozemkové úpravy jsou jen jedna z aktivit a dotovaných opatření těchto rozvojových programů.
- stavební řízení upravuje a předepisuje postup projektování, provádění a schvalování staveb. Pozemková úprava přechází do režimu stavebního řízení při stavbách společných zařízení typu veřejně prospěšných staveb, jako jsou polní cesty nebo nádrže a územní systémy ekologické stability. Pozemkový úřad je v některých případech stavebníkem těchto společných zařízení, které se po vybudování převádí většinou na obec.

6. Druhy územně plánovací dokumentace

Územní plánování je soustavná a komplexní činnost, za níž nese zodpovědnost místní územní samospráva v čele

se zastupitelstvem obce. Územně plánovací dokumentace je tedy vyjádřením společné vůle zastupitelstva o rozvoj území v rámci platných zákonů. Měly by se tak vytvořit předpoklady k zabezpečení trvalého souladu všech přírodních, civilizačních a kulturních hodnot území.

Proto, aby pozemková úprava řádně převzala závaznou a směrnou část územních plánů, je potřebné znát druhy dokumentace a orgány (pořizovatele) od kterých je nutné získat stanovené podmínky a podklady. Přitom je třeba mít stále na mysli, že ne ve všech obcích, zvláště těch menších, je územní plán k dispozici nebo je v současnosti platný. Územní plán totiž může bohužel podléhat neustálým změnám a doplňkům, podle přání a různým tlakům veřejnosti, obyvatel či zájmových skupin.

Územní plán velkého územního celku (pořizovatel kraj) 1: 50 000

Územní plán velkého územního celku (ÚP VÚC) stanoví uspořádání a limity řešeného území, vymezení významné rozvojové plochy, hlavní koridory dopravy a technické infrastruktury, územní systémy ekologické stability a další území speciálních zájmů.

Územní plán velkého územního celku se zpracovává pro vymezené území více obcí.

Klasické nástroje územního plánování si během devadesátých let podržely svoje právní postavení, ale jejich skutečný význam se v mnoha ohledech zásadně změnil.

Plánování regionů využívající územních plánů velkých územních celků může stanovit limity a regulativy územního rozvoje na regionální úrovni, zejména s ohledem na zájmy ochrany přírody a přírodních zdrojů, a také pro zajištění významných veřejně prospěšných staveb národního a regionálního významu. Jednotlivé projekty podléhají procesu posuzování vlivu na životní prostředí (EIA). Územní plány velkých územních celků jsou, jako rozvojové koncepce, resp. programy, podrobeny strategickému posuzování jejich vlivů na životní prostředí (SEA). Žádný z platných ÚP VÚC se nezabývá regulací lokalizace regionálních nákupních center a nepokouší se usměrňovat sub urbanizační trendy regulací v čase či prostoru. Zřízením krajů přešla od roku 2001 gesce za pořizování ÚP VÚC z regionálních pracovišť Ministerstva pro místní rozvoj na kraje.

Územní plán obce – územně plánovací dokumentace (pořizovatel obec nebo město) 1: 10 000 (1: 5 000)

Územní plán obce stanoví urbanistickou koncepci, řeší přípustné, nepřípustné, případně podmíněné funkční využití ploch, jejich uspořádání, určuje základní regulaci území a vymezuje hranice zastavitelného území obce. V územním plánu obce se vyznačí hranice současně zastavěného území obce. Územní plán obce se zpracovává pro celé území obce nebo po dohodě schvalujících orgánů společně pro území více obcí.

Místní plánování je v pravomoci měst a obcí. Na rozdíl od plánování prostřednictvím ÚP VÚC je místní plánování velmi účinným prostředkem regulace územního rozvoje – zejména tam, kde si představitelé měst uvědomili jeho možnosti. Bohužel místní plánování může jen velmi málo ovlivnit procesy, které přesahují hranice správních území obcí. Paradoxně jsou to právě silné postavení a účinnost místního plánování a kompetence obcí, které podporují „lokální egoismus“ obcí a téměř znemožňují pokusy o racionalizaci a koordinaci rozvoje v širším – regionálním – měřítku.

ÚP VÚC je pro obec (náležející do jím řešeného území) důležitý, protože v rámci jeho pořizování může obec uplatnit zájmy a potřeby přesahující vlastní správní území. Učinit by tak obec měla, protože územní plán obce i její regulační plány musí ze zákona respektovat závaznou část ÚP VÚC.

To může mít závažné důsledky, protože neuplatní-li obec úspěšně výsledky vlastních, již schválených ÚPD, do řešení územního plánu velkého územního celku, je nutno příslušnou ÚPD obce uvést s tímto plánem do souladu.

Regulační plán (pořizovatel obec) měřítko 1: 1000 včetně vlastnických parcel

Regulační plán se zpracovává zpravidla následně po územním plánu obce především pro ty části obcí, u kterých se očekává větší výstavba nebo přestavba. Regulační plán se zpracovává do podrobnosti jednotlivých pozemků. Upravuje nejen funkční využití, ale i plošné a prostorové uspořádání, které je dáno vymezením stavebních a jiných regulačních čar, výškou objektů, tvarem střech apod. Regulační plán se může zpracovat také pro celé správní území obce (zpravidla u menších obcí). V případě, že pro tyto obce nebyl zpracován územní plán, stanoví hranice zastavitelného území a vyznačí hranice současně zastavěného území obce regulační plán. Pozemková úprava řeší pouze volnou, nezastavěnou a nezastavitelnou část obce a je vlastně na úrovni regulačního plánu. Může tak být převzata do ÚPD.

Typy regulačních plánů:

- zastavovací plán (zastavěná část území)
- asanační plán (asanace současně zastavěného území)
- regulace krajiny (mimo zastavěná a zastavitelná území)

Územně plánovací podklady (pořizovatel obec, město, kraj – různá měřítka)

Není-li účelné pořízení ÚPD, lze ji v určitých případech nahradit územně plánovacími podklady. Ty slouží pro územní rozhodování, nemají však závaznost ÚPD. Při jejím pořizování se ÚPP využívají např. pro zpracování konceptu řešení ÚPD, k prověření možných variant i pro podrobnější ověření problémů v území. Pro tyto účely a pro potřeby obce jsou nejvhodnější:

- Urbanistická studie, která řeší územně technické, urbanistické a architektonické podmínky využití území. Urbanistická studie může řešit část nebo celé území obce.
- Územní generel, který řeší podrobně otázky územního rozvoje vybraných složek osídlení a krajiny, např. LÚSES
- Územní prognóza
- Územně technické podklady

Při přebírání těchto podkladů do pozemkových úprav je nutné považovat návrhy pouze jako doporučené nebo jako oborový (rezortní) dokument, který je nutné konzultovat s obcí.

8. Závěr

Po roce 1991 se pozemkové úpravy soustředily na řešení obnovy katastru nemovitostí, což byla součást restitučního procesu. Bylo nutné postupovat rychle, aby stav katastru nemovitostí nebrzdil hospodářský rozvoj obcí a podnikatelů. V současnosti dostává obor jasný směr, kdy středem pozornosti je krajina a způsoby využívání území včetně ochrany přirozené úrodnosti půdy a retence vody. K tomu je bezpodmínečně nutná ochota koordinace základního plánu krajiny a součinnost všech správních úřadů, obcí a místní komunity. To klade na zpracovatele územních plánů a pozemkových úprav nejen multioborové znalosti, ale i umění jednat, argumentovat a spolupracovat se všemi partnery. ■

Realizace společných zařízení navržených v KoPÚ Třanovice – Vodní nádrž „U křižovatky“

Název stavby:

Realizace společných zařízení navržených v KPÚ Třanovice – I. etapa – SO 03 – Vodní nádrž „U křižovatky“

Místo: k. ú. Třanovice

Okres: Frýdek-Místek

Kraj: Moravskoslezský

Zpracovatel projektové dokumentace:

AGROPROJEKT PSO, s.r.o., Brno, doc. Dr. Ing. Petr Doležal – autorizovaný inženýr pro stavby vodního hospodářství a krajinného inženýrství

Zhotovitel stavby: Ekostavby, a.s., Brno

TDS a koordinátor BOZP: Čech – ENGINEERING, a.s., Ostrava

Zhotovitel návrhu pozemkových úprav:

Agroprojekt PSO s.r.o., Brno

Doba realizace: 12/2013 – 10/2014

Celkové invest. náklady stavby: 5 169 543,- Kč (s DPH)

biologické hodnocení	18 120,- Kč	VPS
projektová dokumentace	227 552,- Kč	VPS
archeologický výzkum	1 511,- Kč	VPS
odborný dozor dle § 45i zákona č. 114/1992 Sb.	6 050,- Kč	VPS
AD + manipulační a provozní řady nádrží	42 290,- Kč	VPS
vlastní stavba	4 711 186,- Kč	PRV
TDS a BOZP	162 834,- Kč	VPS

Technický popis se zdůvodněním navrženého řešení

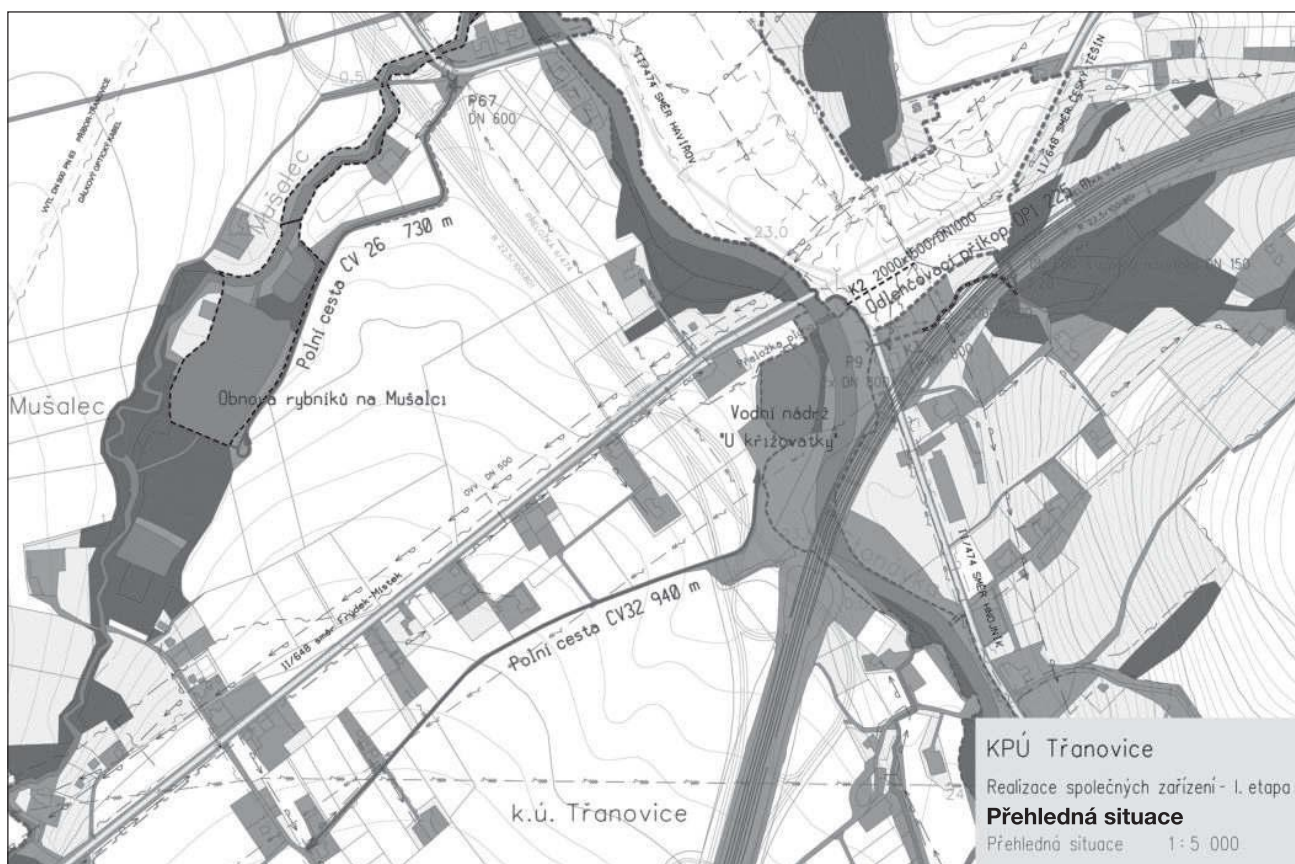
Vodní nádrž se nachází přibližně ve středu obce Třanovice v blízkosti estakády silnice I. třídy číslo 48 a v těsné blízkosti vodního toku Stonávka, ze kterého je do nádrže čerpána voda. Díky umístění a architektonickému řešení s výsadbami, které nenarušují ráz okolní krajiny, je vhodně včleněna do biokoridoru Stonávka, probíhajícího podél toku.

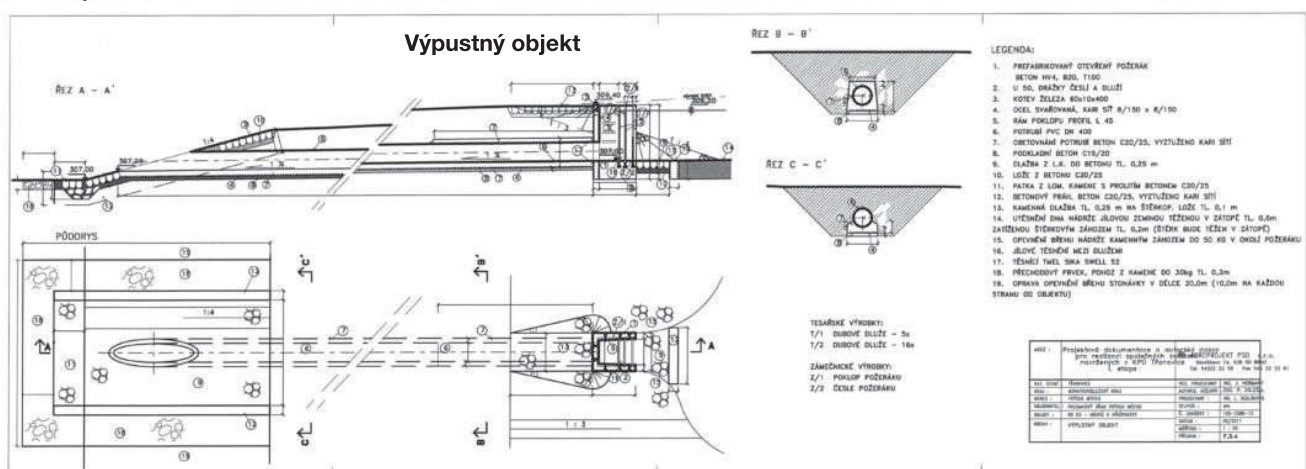
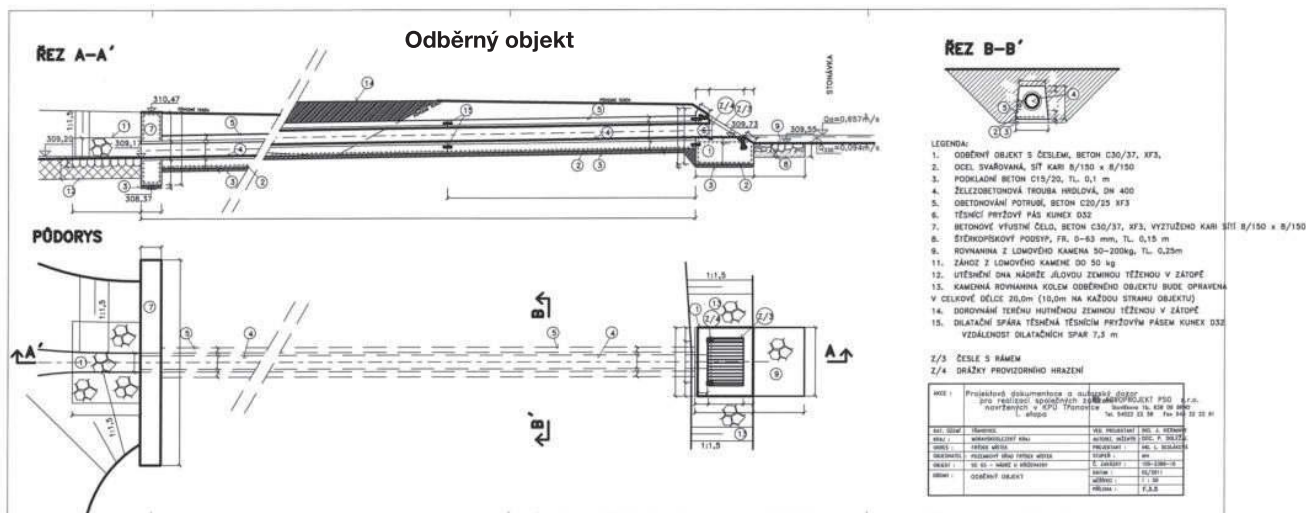
Nádrž je řešena jako boční, hloubená, bez hráze. S ohledem na vysoko položené propustné podloží bylo nutné dno nádrže těsnit jílovým těsněním. Voda do nádrže je přiváděna z toku Stonávka odběrným objektem a potrubím s výustním čelem. Odběrný objekt je umístěn v břehu toku 10,0 m nad stávajícím vzdouvacím prahem. Odběr je prováděn nad hladinou $Q_{330} = 0,0940 \text{ m}^3/\text{s}$, tak aby byl v toku Stonávka zaručen minimální zůstatkový průtok po celý rok.

Stálá hladina je v nádrži zaručena výpustním objektem tvořeným otevřeným prefabrikovaným požérákem a výpustním potrubím, které odvádí vodu zpět do toku Stonávka.

V zadní části nádrže je vytvořeno litorální pásmo o ploše 0,13 ha. Hloubky v litorálu se pohybují od 0 do 0,5 m, což vytváří vhodné prostředí pro rozvoj společenstev vodních a mokřadních rostlin a živočichů.

Okolí nádrže je doplněno výsadbou vhodných druhů místních dřevin, což dobře začleňuje nádrž do biokoridoru Stonávka, který v místě nádrže prochází.

Fotografie vítězného SZ 2017 Třanovice jsou umístěny na první, třetí a čtvrté straně obálky!

Parametry nádrže:

Stálá hladina Hs	- 309,20 m n.m
Plocha hladiny při Hs	- 7 150 m ²
Objem vody při Hs	- 10 500 m ³

Vzdouvání, popřípadě akumulace povrchové nebo akumulace podzemní vody (§ 8 odst. 1 písm. a) bod 2. a písm. b) bod 2. vodního zákona)

Celkový objem akumulované (vzduté) vody: 10,5 tis. m³
 Délka vzdutí při maximální hladině: 120 m
 Max. hladina akumulované (vzduté) vody: 309,20 m n. m. Bpv
 Max. množství povrch. vody využívané pro zařízení: 150 m³·s⁻¹
 Maximální spád: 0 m

Vliv stavby na životní prostředí:

Vznik nových vodních ploch s možností rozvoje vodních a mokřadních rostlin a živočichů má na životní prostředí příznivý dopad. Výstavbou nádrže U křížovatky došlo k rozšíření lokálního biokoridoru LBK 176 a vzniklo další útočiště pro drobné vodní a mokřadní živočichy, pro zvěř a ptactvo.

Zátopa nádrže:

Nádrž vznikla zahloubením pod stávající terén. Dno nádrže je vypádováno k ose nádrže, tak že je možné úplné vypuštění nádrže. Vzhledem k vysoko položenému propustnému podloží, bylo dno nádrže těsněno zhutněnými jílovitými zeminami tl. 0,6 m. Vrstva jílu pak byla ještě překryta vrstvou šterkových zemin v tl. 0,2 m. K utěsnění nádrže byly využity zeminy těžené v zátopě nádrže. Těsnění bylo provedeno až nad úroveň stálé hladiny. Svahy nádrže jsou

provedeny ve sklonu 1 : 3 v hlavní hloubce nádrže a 1 : 5 v litorálním pásmu. Svahy jsou nad úrovní hladiny ohumšovány v tl. 0,1 m a osety jetelotravní směsí. V horní části nádrže je vybudováno rozsáhlé litorální pásmo. Hloubka vody zde dosahuje 0-0,5 m, čímž je vytvořeno vhodné prostředí pro život mokřadních rostlin a živočichů. Přejed mezi litorálním pásmem a hlavní hloubkou nádrže je proveden ve sklonu 1 : 5. Po vybudování nádrže byla do litorálního pásma vysazena kostra navržených mokřadních rostlin jako základ budoucího společenstva.

Druhové spektrum pro výsadbu mokřadních a vodních rostlin:

Druh	
Vědecký název	Český název
Carex acutiformis / C.gracilis	ostřice ostrá, o.štíhlá
Carex riparia	o.pobřežní
Juncus effusus	sítina rozkladitá
Typha angustifolia + T.latifolia	orobinec širolistý o.úzkolistý
Iris pseudacorus	kosatec žlutý

Odběrný objekt

Přítok do nádrže je řešen odběrným objektem umístěným na řece Stonávce 10,0 m nad stávajícím vzdouvacím prahem. Objekt je umístěn do břehu toku, stěny objektu kopírují sklon břehu. Objekt je vybetonován z betonu C30/37,

XF3 a vyztužen ocelovou sítí kari 8/150 x 8/150. Pod objektem je provedena vrstva podkladního betonu C15/20 tl. 0,1 m. Nátok do objektu je nad úrovní hladiny Q330 = 0,0940 m³/s, tak aby byl v toku zaručen minimální zůstatkový průtok po celý rok. Dno Stonávky je před objektem zpevněno rovnatinou z lomového kamene nad 50kg s vyklínováním tl. 0,25m do šterkopiskového lože tl. 0,15, frakce 0 – 63 mm. Vtok do objektu je chráněn před ucpáním česlemi. Na vtok do potrubí jsou osazeny drážky provizorního hrazení, pro možné uzavření přítoku do nádrže, například v době čištění.

Na odběrný objekt navazuje železobetonové potrubí DN 400 délky 37,0 m. Potrubí je obetonováno betonem C20/25, XF3 a obetonování je vyztuženo ocelovou sítí kari 8/150 x 8/150. Dilatační spára mezi obetonováním a stěnou odběrného objektu je těsněna těsnicím pryžovým pásem KUNEX D32. Obetonování je rozděleno dilatačními spárami ve vzdálenosti 7,3 m. Dilatační spáry jsou těsněny těsnicím pryžovým pásem KUNEX D32. V celé délce potrubí je proveden podkladní beton C15/20 v tl. 0,1 m. Potrubí je ukončeno betonovým výústním čelem. Čelo je provedeno z betonu C30/37 XF3 a vyztuženo ocelovou sítí kari 8/150 x 8/150. Šířka čela je 0,6 m, délka 6,0 m a výška 2,1 m. Čelo je vystavěno na podkladní beton C15/20 tl. 0,1 m. Výtok z čela je opevněn kamenným záhozem z lomového kamene do 50 kg.

Výpustný objekt:

V pravém rohu nádrže je umístěn výpustný objekt, který je tvořen otevřeným prefabrikovaným požerákem se zdvojenou dlužovou stěnou, která je pro snížení ztrát vody vyplněna jílem. Před zdvojenou dlužovou stěnou jsou osazeny drážky česlí. Požerák je vyroben z betonu HV4,B20, T100. Požerák je vybaven ocelovým žebříkem, který umožňuje vstup na dno požeráku. Požerák je uzavřen dvěma poklopy. Požerák je umístěn na podkladní beton C15/20 tl. 0,1 m. Výška požeráku nad základem je 2,4 m. Dno nádrže je před vtokem do požeráku zpevněno kamennou dlažbou tl. 0,25 m do betonového lože C20/25 tl. 0,15 m. Dlažba je ukončena betonovým stabilizačním prahem, beton C20/25, vyztuženým ocelovou sítí kari 8/150 x 8/150. Přístup na požerák je zajištěn z břehu po rampě tvořené hutněnou zeminou na povrchu zpevněnou kamennou dlažbou tl. 0,25m do šterkopiskového lože frakce 0 – 63 mm tl. 0,15 m. Břehy nádrže jsou v okolí požeráku zpevněny kamenným záhozem z lomového kamene do 50 kg.

Na objekt požeráku navazuje výpustné PVC potrubí DN 400 délky 31,0 m. Potrubí je v délce 5,0 m od požeráku obetonováno, beton C20/25, obetonování je vyztuženo ocelovou sítí kari 8/150 x 8/150. Mezi obetonováním potrubí a stěnou požeráku je provedeno těsnění těsnicím tmelem Sika swell S2. Dále je potrubí uloženo do betonového sedla, beton C20/25, vyztuženého ocelovou sítí kari 8/150 x 8/150. V celé délce potrubí je proveden podkladní beton C15/20 v tl. 0,1 m.

Vyústění potrubí do toku Stonávka je provedeno zářezem potrubí ve sklonu břehu toku. Okolí vyústění je zpevněné kamennou dlažbou tl. 0,25 m do betonového lože C20/25 tl. 0,15 m. Dlažba je v březích ukončena betonovými prahy beton C20/25, vyztuženými ocelovou sítí kari 8/150 x 8/150. Ve dně toku Stonávka je dlažba opřena do kamenné patky široké 1,0 m, prolité betonem C20/25.

Přechod mezi kamennou dlažbou a rostlým terénem je proveden v šířce 1,0m přechodový prvek, který je tvořen kamenným pohozem v tl. 300mm. Pohoz je tvořen kameny do 30kg hmotnosti. Stejný přechodový prvek je proveden mezi betonovými prahy a rostlým terénem.

K ozelenění nádrže byla provedena výsadba keřů a stromů:

NÁDRŽ U KŘÍŽOVATKY	č. úseku	1.	2.	celkem
Stromy listnaté bez balu jednotlivé				
A Acer pseudoplatanus	javor klen	3	3	6
PP Prunus padus	střemcha obecná	6	3	9
celkem		9	6	15
Stromy listnaté bez balu do skupin				
AL Alnus incana	olše šedá	0	10	10
F Fraxinus excelsior	jasan ztepilý	10	0	10
celkem		10	10	20
Keře a stromovité keře do skupin				
SXF Salix fragilis	vrba křehká	10	0	10
PP Prunus padus	střemcha obecná	10	0	10
celkem		20	0	20
Keře podsadbové				
RI Ribes alpinum L.	meruzalka horská	200	200	400
celkem		200	200	400
Keře výplňové				
COS Cornus sanguinea	svida obecná	50	50	100
EU Evonymus europaeus	brslen evropský	50	50	100
SXP Salix purpurea	vrba nachová	50	40	90
VO Viburnum opulus	kalina obecná	70	40	110
celkem		220	180	400
celkem dřevin v úseku		459	396	855

Uspořádání výsadeb bylo navrženo tak, aby došlo k co nejrychlejšímu zapojení porostů dřevin v několika pásech tvořených třemi řadami keřů se skupinami stromů. Na 10 stromů a stromovitých keřů bude vždy vysazeno 50 podsadbových keřů. Na ostatní místa v trojřadách byly vysázeny výplňové keře ve skupinách po 20 až 50 ks v trojsponu. Mezi pásy dřevin jsou travnaté (luční) pásy v šířce umožňující pohyb sekaček v prvních letech po výsadbě. Později se předpokládá postupné zastínění a zakrytí trávníku korunami vyšších dřevin.

Projektant pozemkových úprav

Zodpovědný projektant: Ing. Libor Prokeš, projektant pozemkových úprav: Ing. Daniel Tomana, oba zaměstnanci firmy AGROPROJEKT PSO s.r.o. Brno, IČ 41601483, která je zavedenou projekční firmou zpracovávající projekty pozemkových úprav, vč. projektových dokumentací pro stavební povolení a realizaci staveb navržených v plánech společných zařízení, v rámci celé republiky. Rozsah její činnosti je široký – od geologických a geodetických prací přes projekty v oblasti vodních a vodohospodářských staveb, v oblasti pozemkových úprav a tvorby krajiny, až po posuzování vlivu na životní prostředí a ekologické stability.

Projektant realizačního projektu

AGROPROJEKT PSO s.r.o. Brno, IČ 41601483 je zavedenou projekční firmou zpracovávající projekty pozemkových úprav, vč. projektových dokumentací pro stavební povolení a realizaci staveb navržených v plánech společných zařízení, v rámci celé republiky. Rozsah její činnosti je široký – od geologických a geodetických prací přes projekty v oblasti vodních a vodohospodářských staveb, v oblasti pozemkových úprav a tvorby krajiny, až po posuzování vlivu na životní prostředí a ekologické stability. Zodpovědným projektantem byl Ing. Jiří Hermany, autorizovaný inženýr pro stavby vodního hospodářství: doc. Dr. Ing. Petr Doležal.

Dodavatelská firma

Ekostavby Brno, a.s., U Svitavy 2, 618 00 Brno - Černovice, IČ 46994687, je firma působící na trhu od roku 1992, je orientována na stavby úprav vodních toků, protipod-

ňové stavby, výstavbu a obnovu vodních nádrží, odbahnění rybníků, opravy lesních cest, rekultivaci skládek a výstavbu inženýrských sítí. Její snahou jsou opraty konkurenčním firmám krátké lhůty výstavby, opírá se o znalosti, schopnosti techniků a dělníků a dále se zaměřuje na použití technologií blízkých přírodě. Jedná se např. o konstrukce dlažeb, zdí, gabionů z lomového kamene, z mechanicky zpevněného kameniva pro povrchy cest, použití dřeva nebo různých typů vegetačních krytů. Garantuje šetrnost k životnímu prostředí, k prioritám firmy patří environmentální politika, která se snaží o trvalé zlepšování přístupu ke krajině a její ochraně, cílem je ekologizace všech činností.

Hodnocení přihlašovatele:

Nádrž slouží k zvýšení biodiverzity území a zachycování vody v povodí. Plní funkci vyrovnávací, akumulací, čistící i estetickou. Vytváří specifické stanovištní podmínky, které v lokalitě nejsou a ovlivňuje tak ekologickou rovnováhu území. Stává se novým biocentrem a pozitivně působí na stabilizaci a rozvoj ekosystémů vodního prostředí. V daném území není mnoho biotopů vhodných pro obojživelníky, zejména pro jejich rozmnožování. Řeka Stonávka pro vysokou rychlost vodního proudu nemá dostatečné místa pro jejich vývoj a rovněž mělčiny na šterkovištích neposkytují z obdobných důvodů vhodné podmínky. K tomuto přispívá o skutečnost, že uvedený vodní tok vykazuje typické rysy beskydských toků a jsou zde charakteristické rychle nastupující povodně a nízké průtoky v období sucha. Nová nádrž tak bude vhodným prostředím pro rozmnožování a vývoj obojživelníků a poskytne prostor pro další živočichy vázané na stojaté vody, např. vážky a vodní ptactvo. Zejména navržené litorální pásmo s kořenujícím rostlinstvem bude bohatě oživeno rostlinstvem a živočichy. Nádrž má význam i pro stávající živočichy, kteří se v území zdržují. Např. hmyzožraví ptáci najdou nové zdroje potravy v hmyzu vázaném na vodní prostředí.

Výstavba vodní nádrže znamená také přímé vodohospodářské přínosy. Z hlediska ochrany území před povodňovými škodami vznikl retenční prostor, který je při vhodné manipulaci schopen ovlivnit průběh povodňové vlny a její následky, snížit hodnoty kulminačního průtoku s pozitivním dopadem na hlavní vodoteč v území, řeku Stonávku. Za vysoce přínosné považujeme z vodohospodářského hlediska vytvoření podmínek pro zadržení vody v krajině a zpomalení plošného povrchového odtoku. Pozitivní dopad lze spatřovat také ve zvýšení zásob podzemní vody v dotčené oblasti.

Ve vztahu ke kvalitě života v obci je potřeba zdůraznit skutečnost, že území Třanovic je negativně ovlivněno trasou rychlostní komunikace R48 a dalšími navazujícími, nově budovanými přípojkami rychlostních komunikací. I proto je výstavba nádrže vnímána místním obyvatelstvem i širokou veřejností velmi příznivě, působí v industriální obci jako odpočinková, relaxační zóna s vysokou estetickou hodnotou, a která je současně podporována a udržována náležitou obecní péčí.

Kladně hodnotíme celkovou koncepci a originalitu technického řešení, počítaje esteticky zajímavým provedením odběrného objektu umístěného na řece Stonávce nad stávajícím vzdouvacím prahem, navazujícího potrubí ukončeného betonovým čelem a výpustný objekt tvořený otevřeným prefabrikovaným požerákem se zdvojenou dlužovou stěnou. Z něj je voda přiváděna výpustným potrubím zpět do Stonávky. Jako velmi zdařilou považujeme také doprovodnou výsadbu, která esteticky vhodně doplňuje vybudovanou nádrž.

Závěrem tak lze konstatovat, že vzhledem ke skutečné ceně díla se podařilo zrealizovat takové komplexní opatření, které svým významem a polyfunkčností, reálným předpokladem dlouhodobého využití, vynaloženou částkou mnohokrát převyšuje.

Fotografie vítězného SZ 2017 Třanovice jsou umístěny na první, třetí a čtvrté straně obálky!

AKCE V r. 2017

Dne 19. října se uskutečnila v budově MZe na Těšnově tradiční 19. konference Krajině inženýrství 2017. Pořadatelem byla Česká společnost krajinářských inženýrů ČSSI, z.s. Letošní rok byl program nazván: Voda – motor změn krajiny.

- První část příspěvků se zabývala tématy **revitalizací vodních toků pomocí hydromorfologických parametrů** a **charakteru říčních niv na průchod povodní**.
- V druhé části byly dva příspěvky věnované pozemkovým úpravám a to **výstavbám drobných vodohospodářských opatření a vodních nádrží**. Také zazněl příspěvek týkající se **odvodnění zemědělské půdy z pohledů hydrologů**.
- Poslední část byla zaměřena na **on-line systémy pro zvládání sucha a retenční schopnost krajiny**.

Z konference je jako vždy zpracovaný vědecky hodnotný sborník o 196 stranách A5, který lze s chutí doporučit.

Nestoři oboru. Zleva doc. Ing Jaroslav Zuna, CSc., doc. Ing Karel Vrána, CSc. a Ing. Antonín Svoboda, tajemník ČMKPÚ. Jen těch mladých následovníků nepřibývá.

Co přinese novela stavebního zákona?

Publikováno v časopise „Stavebnictví“ č. 11/17. Publikováno v časopise Pozemkové úpravy na základě dohody s šéfredaktorkou časopisu „Stavebnictví“ paní Ing. Duškovou.

V červnu 2017 skončil dlouhý a velmi náročný legislativní proces schvalování návrhu novely stavebního zákona. S novelou stavebního zákona se mění dalších 44 souvisejících zákonů. Všechny změny začnou platit již od 1. ledna 2018.

Řadu podmínek a povinností, které stavebník musí splnit, mu ukládají jiné zákony než zákon stavební. Takových zákonů, které tvoří tzv. „právní okolí“ stavebnímu zákonu, je více než padesát. Pokud by nedošlo k jejich změnám, stavebník by stále musel shánět řadu razítek a obíhat velký počet dotčených orgánů a úřadů chránících zvláštní veřejné zájmy (např. hygiena, památkář, ochrana přírody a krajiny, hasiči). Situaci komplikuje zejména jejich nejednoznačně formulovaná věcná působnost a formální závazná stanoviska, nebo naopak požadavky závazných stanovisek často přesahují působnost a ochranu veřejných zájmů. Posouzení záměru jedním dotčeným orgánem je často vázané na výsledek posouzení jiného dotčeného orgánu, což přináší komplikovaná a časově náročná rozporná jednání. Problematika dotčených orgánů představuje letitý závažný problém.

Jedno řízení a rozhodnutí, jedno odvolání a žaloba

Mottem novely stavebního zákona (zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu) bylo proto zavedení jednoho povolení řízení, tj. Společného územního a stavebního řízení, se snahou včlenění i dalších řízení podle jiných zákonů, v současnosti předcházejících řízení u stavebního úřadu. Smyslem mělo být vedení jednoho řízení, vydání jednoho správního rozhodnutí s možností „jednoho“ odvolání a „jedné“ žaloby. Tuto konstrukci se však nepodařilo plně realizovat, a to především z důvodů obav ztráty kompetencí ze strany jednotlivých resortů. Novela stavebního zákona se proto soustředila zejména na kompetence a příslušnost. Umožní tak vést jedno řízení u staveb, které jsou v současné době právně v působnosti několika samostatně rozhodujících stavebních úřadů, a to zjednodušeně řečeno u staveb v působnosti obecného stavebního úřadu, u staveb drah, staveb komunikací, staveb vodních děl a staveb v působnosti Ministerstva průmyslu a obchodu.

Společné povolení platí pro soubor staveb

Společné řízení zavedené novelou je nastaveno v novém pojetí ve stanoveném základním stupni integrace, tzn. namísto vedení dvou řízení a vydávání dvou povolení bude veden pouze jeden proces a vydáváno jedno povolení s určitými specifiky. Společné řízení bude moci být vedeno jak pro jednotlivou stavbu, tak i pro soubor staveb. Příslušnost se bude řídit příslušností k povolení stavby či k povolení stavby hlavní v souboru staveb. Stavební úřady příslušné k povolení vedlejších staveb v souboru staveb budou mít postavení dotčeného orgánu a budou vydávat jako podklad pro vydání společného povolení závazné stanovisko, z věcného hlediska bude jeho obsah totožný s obsahem příslušného rozhodnutí. Aby bylo jednoznačně zřejmé, co je soubor staveb, stavba hlavní a stavba vedlejší, byly ve stavebním zákoně tyto pojmy definovány (§ 2 nový odstavec 8 a 9).

Povolování vodních děl v rámci společného řízení

Velký problém v rámci rozhodování o příslušnosti pro vedení společného řízení a mnoho sisků vyvolalo začlenění vodních děl, tedy spíše možnost rozhodování o nich. Na jednání vlády byly předloženy čtyři varianty řešení, nakonec však „vítězila“ ta, která nijak výrazně nepřispívá k racionalizaci a zefektivnění povolenacích procesů. Povolení k nakládání s vodami bude podkladem pro společné řízení. V případě souboru staveb, kde stavbou vedlejší bude stavba vodního díla, která

vyžaduje povolení k nakládání s vodami, bude vedeno společné řízení o všech stavbách včetně vodního díla, to znamená, že i takové vodní dílo bude v rámci společného řízení jak umístěno, tak i povoleno. Povolení k nakládání s vodami ve smyslu vodního zákona si však bude muset investor obstarat před podáním žádosti o vydání společného povolení.

Záleží jen na investorovi, jaký typ řízení zvolí

Nespornou výhodou pro investiční prostředí je skutečnost, že bude zcela na vůli stavebníka, zda k realizaci stavebního záměru využije jeden z typů nově navrhovaných řízení (společné řízení, územní řízení s posouzením vlivů na životní prostředí, společné řízení s posouzením vlivů na životní prostředí), nebo bude postupovat po fázích získávání samostatných povolení vedoucích k realizaci stavebního záměru. Ze stavební praxe je zřejmé, že zvláště u složitějších staveb, kde doba, nároky a náklady na přípravu projektové dokumentace a množství dotčených orgánů jsou značné, bude riziko zbytečně vynaložených nákladů v případě neúspěšného společného řízení příliš vysoké, a lze tedy důvodně předpokládat, že investoři budou preferovat variantu samostatného územního a stavebního řízení s předcházejícím posouzením vlivů na životní prostředí.

Rodinné domy nově bez omezení zastavěné plochy, svépomocí a bez kolaudace

Z věcného hlediska je největším přínosem navrhované novely stavebního zákona pro drobné stavebníky možnost realizovat svépomocí všechny rodinné domy a stavby pro rodinnou rekreaci bez omezení jejich zastavěné plochy, a to pouze na základě nově stanovených požadavků na ohlášení stavby.

Podle dosavadní právní úpravy je toto možné pouze v případech, kdy zastavěná plocha rodinného domu nebo stavby pro rodinnou rekreaci nepřesáhne 150 m². Rodinný dům může stavebník po jeho dokončení hned užívat, nově u těchto staveb není vyžadována žádná forma kolaudace stavebním úřadem. Zůstává však zachována zákonná povinnost pro stavebníka zajistit, aby byly před započítáním užívání stavby provedeny a vyhodnoceny měření a zkoušky předepsané zvláštními právními předpisy.

Bez ohlášení i ploty do dvou metrů výšky

Na regulovaném území se malým stavebníkům rozšiřuje možnost realizace běžných doplňkových staveb malých rozměrů, jako jsou např. ploty do výšky dvou metrů, které nehraničí s veřejným prostranstvím, zcela bez jednání se stavebním úřadem.

Nově také nebudou ohlášení ani stavební povolení vyžadovat bazény a skleníky na pozemku rodinného domu nebo na pozemku rekreačních staveb. Pro jejich realizaci bude stačit, aby stavební úřad rozhodl pouze o jejich umístění, přičemž bude stavebníkovi za zákonem stanovených podmínek stačit pouze územní souhlas. Novela nic nemění na možnosti realizace bazény do 40 m² a jeho souvisejícího technického zařízení bez posouzení a rozhodnutí stavebního úřadu, ovšem za splnění zákonem stanovených podmínek (na zastavěném stavebním pozemku rodinného domu nebo stavby pro rodinnou rekreaci, v zastavěném území nebo v zastavitelné ploše, umístěný v odstupové vzdálenosti nejméně 2 m od hranice pozemku); pak stavebník od stavebního úřadu nepotřebuje žádné povolení.

Řada staveb se obejde bez kolaudace

Dochází k výrazným změnám u kolaudace staveb. Novela v tomto případě akcentuje ochranu veřejných zájmů a odpovědnost osob zúčastněných na výstavbě. Konkrétně to znamená, že do budoucna

budou kolaudaci podléhat pouze ty druhy staveb, které dnes vyžadují vydání kolaudačního souhlasu. Všechny ostatní stavby lze užívat po jejich dokončení bez kontroly stavebních úřadů. U těchto druhů staveb pak novela navrhuje možnost navrácení institutu kolaudačního řízení v případech, kdy stavby nebudou připraveny k bezpečnému užívání, popřípadě potřeby stanovit závazné podmínky pro užívání stavby. Cílem je vedení transparentního řízení podle pravidel správního řádu.

Kdo může být účastníkem neveřejného řízení

Účast spolků v povolovacím řízení významně omezil pozměňovací návrh, kterým byla přijata změna v ustanovení § 85 a § 109 stavebního zákona, v nichž byl vypuštěn odkaz na účastenství osob, o kterých tak stanoví zvláštní právní předpis. Těmito zvláštními zákony, na které bylo odkazováno, jsou zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, a zákon č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí.

Podle současné právní úpravy, jejíž platnost vyprší s koncem roku 2017, mohou být účastníky územního řízení ve smyslu ustanovení § 85 odst. 2 písm. c) stavebního zákona také osoby, o kterých tak stanoví zvláštní právní předpis. Účastníkem stavebního řízení pak může být podle § 109 písm. g) stavebního zákona osoba, o které tak stanoví zvláštní právní předpis, pokud mohou být stavebním povolením dotčeny veřejné zájmy chráněné podle zvláštních právních předpisů a o těchto věcech nebylo rozhodnuto v územním rozhodnutí. Stavební zákon tedy odkazoval v uvedených ustanoveních na další zákony, ze kterých mohly vyplývat účastenství dalších osob, jež mohou uplatňovat, pokud se stanou účastníky řízení, námitky v rozsahu, v jakém je projednáváním záměrem dotčen veřejný zájem, jehož ochranou se podle zvláštního právního předpisu zabývá. Je však třeba zdůraznit, že i bez toho, že nejsou ve stavebním zákoně tyto odkazy uvedeny, se spolky budou moci stát účastníky územního řízení, stavebního řízení i společného řízení, za splnění podmínek uvedených ve zvláštních zákonech.

Účastenství totiž automaticky plyne z příslušných zákonů a stavební úřad v rámci vymezování účastníků řízení musí k úpravě obsažené i ve zvláštních zákonech vždy přihlížet a tuto právní úpravu respektovat. Z hlediska praxe byla pouze zrušena „provazba“ stavebního zákona se zvláštními zákony. Nicméně v důsledcích to může způsobit určité problémy při vymezování účastníků předmětných řízení.

Stavební zákon má speciální ustanovení pro umístění jaderných zařízení

Pozměňovacím zákonem byl do novely stavebního zákona vložen specifický druh územního rozhodnutí řešící umístování souboru staveb v areálech jaderných zařízení, tato úprava je provedena v § 79 odst. 1. Tím je možné vydat rozhodnutí o umístění stavby bez technologie konkrétního dodavatele jaderného zařízení, a tedy i přesného řešení projektu, neboť jednotlivé projekty se od sebe výrazně liší nejenom z pohledu celkového výkonu, technického přístupu, ale i prostorového a výškového uspořádání jednotlivých objektů, které jsou součástí jaderné elektrárny. Výběrové řízení na konkrétního dodavatele totiž probíhá před zahájením prací na zpracování dokumentace pro vydání rozhodnutí o umístění stavby. V areálu jaderného zařízení, který bude vymezen jako stavební pozemek, bude v jeho rámci stanovena skladba, druh a účel staveb a rámcové podmínky pro jejich umístění v maximálních nebo minimálních prostorových parametrech (zejména vnější půdorysné a výškové ohraničení, odstupové vzdálenosti staveb od hranic pozemků a sousedních staveb) a napojení na dopravní a technickou infrastrukturu. V rámci následného stavebního povolení pak budou povolovány jednotlivé funkčně související stavby či jejich soubory, a to včetně konkrétního stanovení jejich lokalizace v rámci areálu jaderného zařízení, zároveň budou v rámci územním rozhodnutím stanovených mezních podmínek konkretizovány veškeré parametry staveb nebo souboru staveb a stanoveny podmínky pro provedení staveb a jejich užívání.

Správcem území bude nejen obecný stavební úřad

Důsledkem změny v příslušnostech je nastavení zcela nové konstrukce koordinace záměrů v území. Dnes je správcem území z hlediska této koordinace obecný stavební úřad, který rozhoduje, až na určité výjimky (území vojenských újezdů, dobývací prostory apod.), o umístění záměrů. Nově budou v daném čase a v daném území rozhodovat různé typy a stupně stavebních úřadů, proto za koordinaci záměrů budou z hlediska možnosti jejich realizace v území zodpovídat orgány územního plánování (úřady územního plánování, krajské úřady) jako dotčené orgány.

Orgány územního plánování budou posuzovat soulad s územně plánovací dokumentací

Orgány územního plánování jako dotčené orgány budou vydávat závazná stanoviska z hlediska souladu záměru s politikou územního rozvoje a územně plánovací dokumentací a dále z hlediska uplatňování cílů a úkolů územního plánování. Závazné stanovisko orgánu územního plánování si bude standardně obstarávat žadatel, pokud ovšem bude příslušný správní orgán zároveň orgánem územního plánování a stavebním úřadem, pak si stavební úřad obstará závazné stanovisko v rámci svého úřadu sám. Zákonem je omezena platnost závazného stanoviska orgánu územního plánování, a to na dobu dvou let, přičemž tato lhůta může být prodloužena až na tři roky.

Vzhledem k tomu, že dnes posuzuje soulad s platnou územně plánovací dokumentací a s cíli a úkoly územního plánování podle ustanovení § 90 písm. a) a b) stavebního zákona příslušný stavební úřad a nově toto budou zajišťovat orgány územního plánování, mění se i vstup stavebních úřadů. Jedinou výjimkou, kdy bude soulad s územně plánovací dokumentací posuzovat a zkoumat stavební úřad, budou případy záměrů, které jsou ve stavebním zákoně uvedeny v § 103, tzn. případy záměrů, které nevyžadují stavební povolení ani ohlášení.

Přínosem je zkrácení lhůt v rámci územního plánování

Velkým přínosem novely jsou na úseku územního plánování zkrácené postupy pořizování aktualizací, resp. Změn územně plánovacích dokumentací (zásad územního rozvoje, územních plánů a regulačních plánů), kde lze očekávat časovou úsporu až jeden rok.

Další časovou úsporou bude u liniových staveb nově zavedená možnost vybočení z vymezeného koridoru v nezastavěném území, a to u těch, u nichž se prokáže, že je objektivně nelze umístit do koridoru vymezeného v územním plánu. Tím odpadne nutnost změny územního plánu před realizací liniové stavby. Povolovací proces bude probíhat podle zásad územního rozvoje a realizace se v těchto případech urychlí cca o dva roky.

V neposlední řadě je značným přínosem zkrácení lhůt pro přezkum nebo podání návrhu na zrušení opatření obecné povahy, kterým se vydávají zásady územního rozvoje, územní plány a regulační plány, a to ze tří let na jeden rok ode dne nabytí jeho účinnosti, a to shodně pro všechna opatření obecné povahy. Toto zkrácení přispěje k větší jistotě v území.

Stávající územní plány platí až do roku 2022

Nakonec bylo pozměňovacím návrhem v Poslanecké sněmovně PČR prosazeno posunutí termínu platnosti starých územních plánů až do konce roku 2022 (dnes je to rok 2020). Na tuto úpravu byl navázán pozměňovací návrh Senátu PČR směřující do územně plánovací činnosti, který posouvá platnost starých územních plánů až do roku 2022. Aby obce a města, které mají staré územní plány, byly motivovány pořizovat nové územní plány a zbytečně nevyčerpávaly své kapacity na pořizování mnohdy nepřehledných a komplikovaných změn těchto starých územních plánů, je navrženo, že po 31. prosinci 2020 již nebude možné pořizovat změny těchto starých územních plánů. Umožněny budou pouze ty změny, které přímo vyplnou ze změn právních předpisů nebo ze změny nadřazené územně plánovací dokumentace.

Mgr. Jana Macháčková
Ministerstvo pro místní rozvoj

Vítězné společné zařízení 2017 Třanovice

(foto k článku uvnitř čísla na str. 19)

Před realizací

Vítězné společné zařízení soutěže Společné zařízení roku 2017 – Třanovice

Fotodokumentace Vodní nádrž „U křižovatky“ – po realizaci

